

VAJAT ERP

BOOK HOLIDAY

KONJOKRADICE

BROJ 89

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4/I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.

TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14, 18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

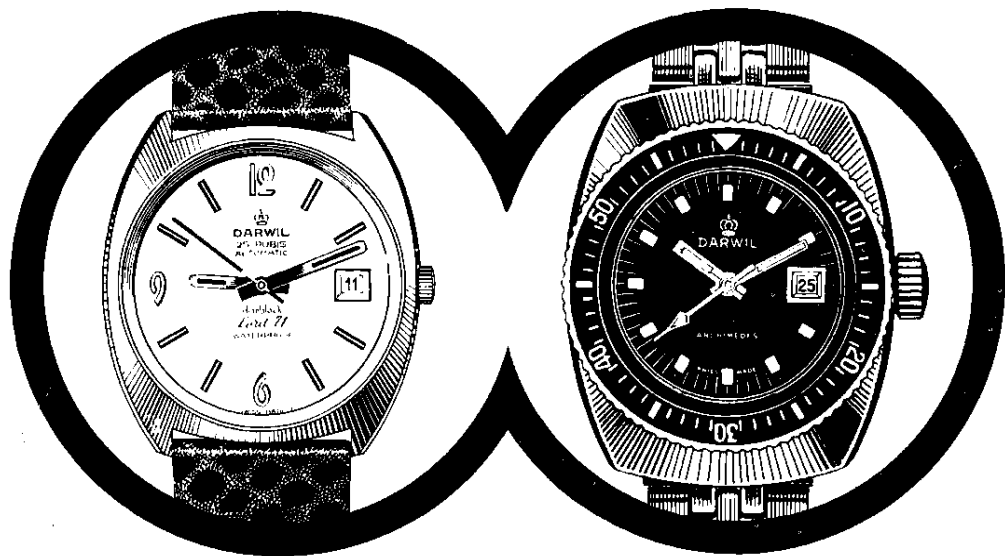
ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71

ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71

SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA I UDARA

ČASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!

SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM MESTIMA

KONJOKRADICE

Naslov originala:

WILLIAM MARK:

BLACKSMITH DONEGAN

Copyright by Martin Kelter Verlag 1970.

KONJOKRADICE

Dva časa pre nego što se to dogodilo sedeli su i umorno gledali u prljavi pod pretposlednjeg vagona zapadnog voza, koji je saobraćao između Tarpina i Greja. Prolazili su upravo pored planinskog lanca Oklahoma. U vagonu su bila dva putnika.

U vozu je vladala nepodnošljiva žega. Nije bilo ništa svežije ni kada je mlađi od dvojice putnika otvorio prozor. Bio je to visok čovek širokih ramena, uzanih bedara i preplanulog, muževnog lica. Ispod širokog oboda video se pramen tamne kose. Oči su mu bile izrazito plave i u pogledu mu se videla odlučnost i energija. Tamno odelo još je više isticalo njegovu ozbiljnost. Blistavo bela košulja, pričvršćena crnom somotskom mašnom, činila je kontrast sa tamnim preplanulim licem. Ispod otvorena kaputa video mu se širok opasač od bivole kože i dve futrole u kojima su se nalazila dva teška revolvera kalibra 45. Uzane farme-

rice padale su mu preko teksaskih čizama sa visokim sarama, a tamne ruke držao je mirno na kolenima.

Bio je to prijatan prizor, koji se pružao drugom putniku. Međutim, on očigledno nije obraćao pažnju ni na šta.

Drugi putnik imao je oko šezdeset godina. Glava mu je bila krupna, oči tamne, a lice izbrazdano mnogobrojnim borama. Ispod šešira jedva se nazirala proređena srebrnosiva kosa. Nosio je tamnosmeđe putno odelo, sivu košulju i plavičastu kravatu pričvršćenu zlatnom iglom.

Ruke su mu bile izrazito bele, pokrivenе žućkastim staračkim pegama. Glavu je oborio na grudi i dremao, tako da njegov saputnik nije mogao da vidi ništa osim prosednih brkova i vrha nosa.

Lokomotiva se naglo zaustavila uz prodornu škripu kočnica.

Mlađi putnik ustade i priđe prozoru. Napred, ispred prvog od če-

tiri vagona, stajao je čovek i gledao u pravcu kolibe na kojoj je bila pričvršćena tabla. Samo po njoj se moglo zaključiti da se radi o stanici Lombaridž.

Bila je to majuška stanica između Tarpina i Severnog Kanadijana.

Stariji putnik ustade, nesvesnim pokretom obrisa brkove i žmirkajući pogleda kroz prozor.

— Neka stanica? — upitao je svog saputnika.

Ovaj za trenutak okrete glavu i potvrdi:

— Da, Lombaridž.

Bile su to prve reči koje su izmenjali putnici, otkako su ušli u voz u Liberalu, u Kansasu. Naravno, ako se izuzme pozdrav.

Stariji putnik počeo levom rukom da opipava džep svog kaputa, izvuče iz džepa jednu svetlu tabakeru s namerom da pripali virdžiniju.

Nagli trzaj protrese vagon. Voz je nastavio put. Sada je i mlađi putnik seo natrag na svoje sedište.

— Jesu li se mnogi putnici popeli? — upita stari mrmļajući preko cigare.

Drugi putnik odmahnu glavom.

— Ne, samo jedan.

— Još uvek samo četiri vagona?

— Još uvek.

Neko vreme je u kupeu vladala tišina. Oba putnika utonula su u svoje misli. Konačno upita stariji:

— Moje ime je Bejker, Dejvid Bejker. Dolazim sa severne visoravni, gore, iz Nebrasake. Da budem precizniji, Severna Dakota.

— U tom slučaju ste prevalili veliki put — primeti mlađi. — Ja dolazim iz Misurija.

Urpavo u trenutku kada je hteo

da izgovori svoje ime, prednja vrata na vagonu su se otvorila i nepoznati čovek stupi u kupe. Bio je visok i izuzetno mršav. Lice mu je imalo tamnu, maslinastu boju, po čemu bi se moglo zaključiti da je mulat. Nedostajalo mu je levo oko. Možda je samo to bio razlog što je delovao na neki način zastrašujuće. Ili je tome razlog bio prodoran pogled njegovog zdravog oka. Ili zbog uzanih usana savijenih na dole? Neprijatan je takode bio i njegov umoran hod, a i pogrbljeno držanje.

Nosio je košulju boje kukuruza i svetlosivi šešir, čija je traka bila zamrljana velikim krugovima znoja. Smeđi kaput mu je bio na laktovima iskrpljen, a na izbledelo plavim pantalonama iznad kolena se nalazio specijalni džep za nož. Nisko, na levom bedru, ljuljao mu se revolver, pričvršćen za široki opasač načičkan mecima. Drška revolvera bila je neuobičajene, tamno-crvene boje.

Kada je ugledao stranca, Bejker iznenada poblede. Odmah je skrenuo pogled prema prozoru, ali nije uspeo da pokrije jedva primetno podrhtavanje ruku.

U to je jednooki već prošao kupeom i zalupio vrata za sobom.

Tek što su se vrata za neprijatnim putnikom zatvorila, a Bejker se naže napred i pogleda svog saputnika užarenim pogledom.

— Mister, da li biste mi učinili jednu uslugu?

— Da, ukoliko mogu.

— Možete sigurno!

Bejker se maši za džep i izvuče iz njega ne naročito debeo zamotuljak, pričvršćen konopcem.

— Da li biste, molim vas, pričovali ovo za mene? Samo do granice.

— To mogu da vam učinim.

Čovek iz Misurija prihvati zamotuljak i stavi ga u levi džep svog kaputa.

— Putujem u Amariljo — objašnjavao je stariji putnik. — Idete li i vi tamo?

— Tako otprilike.

— To je dobro.

Bejker se uplašeno obazirao na sve strane. Međutim, nije nalazio za potrebno da svom saputniku da bilo kakvo objašnjenje zbog čega mu je predao na čuvanje zamotuljak. Srećom, čovek iz Misurija je bio ćutljiv i miran i nije postavljao nikakva pitanja.

Stariji putnik je i dalje nastavio da se uplašeno obazire. No, kako na vratima nije bilo nikakvog prozorčića, nije mogao da utvrdi da li se jednooki, od koga je očigledno zazirao, još uvek nalazi na platformi, ili je već preko uzanog metalnog mosta prešao u poslednji vagon.

Na to čovek iz Misurija ponovo ustade i uputi se prema vratima. Kada ih je otvorio, Bejker se trže.

Za trenutak je u kupe prodrla nepodnošljiva buka i klopavanje točkova, a onda su se vrata ponovo zatvorila.

Bejker je iza sebe čuo nečije čvrste korake, ali nije imao hrabrosti da se okrene.

Bio je to njegov dosadašnji saputnik.

Lagano se spustio na sedište, izvukao iz malog džepa dugačku crnu cigaru i kresnuo šibicu o nokat na palcu. Dok je plamičak poigravao ispred vrha cigare, podigao je po-

gled prema svom saputniku i trgao se.

Debeljuškasto lice Dejvida Bejkera bilo je bledo kao kreč i orošeno hiljadama sitnih graški znoja.

— Jeste li očekivali onoga čoveka? — upita mlađi putnik, ne gledajući Bejkera. Bacio je upotrebljenu šibicu kroz prozor i zagledao se u plavičast oblak duvanskog dima.

— Onog čoveka? — ponovi Bejker drhtavim glasom. — Kako to mislite, mister?

— Mislim samo to da, ako ga tražite, on stoji još uvek napolju na platformi.

— Njega da tražim? — iznenadi se Bejker. — Ne, ne tražim ga. Taj čovek mi je bio tako neprijatan, shvatate li, užasno neprijatan.

— On je jednook. Možda je u pitanju nesrećan slučaj. Ja sam upoznao dosta ljudi, koji su izgubili oko i zbog toga delovali neprijatno, ali su bez obzira na to bili odlični ljudi.

— Nisam tako mislio. To zapravo i nije zbog oka. Prosto, taj čovek ima u sebi nečeg zastrašujućeg...

Mlađi putnik samo sleže svojim širokim ramenima i nastavi da puši.

Prilično dobro je poznavao vrstu ljudi, kojoj je najverovatnije pripadao i Bejker. Oni su se uvek osećali na neki način ugroženim i uvek se plašili kada bi videli nekog ko ne izgleda obično, svakidašnje. Ljudi te vrste su takođe veoma rado predavali drugima na čuvanje ono što su smatrali vrednim.

No, da nije možda ovaj Dejvid Bejker imao druge razloge koji su ga naterali u strah?

Vreme je prolazilo, a lokomotiva lagano kotrljala napred. Žega nije popuštala.

Uplašeni Bejker je svaki čas vadio iz džepa svoju veliku kariranu maramicu i brisao znoj sa lica i potiljka.

Čovek iz Misurija je sve vreme gledao kroz prozor, posmatrajući jednoličan predeo, pored koga su promicali. Preovlađivale su dve boje. Intenzivno plava i intenzivno žuta: nebo bez oblaka i žuti pesak Oklahome, sa istobojnom sparušenom travom.

— Da li je još daleko? — prekinuo je Bejker ćutanje.

Mlađi putnik načini neodređen pokret rukom prema prozoru.

— Čini mi se da uskoro stižemo u Kanadijan.

Bejker umorno klimnu glavom. Sedeo je pogrbljeno i po svoj prilici osluškivao u pravcu vrata.

Mlađi putnik se takođe nagnuo napred. Nije više gledao kroz prozor. Naslonio je laktove na kolena, zagledan u prljavi pod vagona. Razmišljao je o kratkom telegramu, zbog koga je i krenuo na put. Telegram je prispeo sinoć: „Potrebna mi je pomoć, Voker”.

Ovih pet reči je bilo dovoljno da čovek iz Misurija odmah krene na put.

Bat Voker je živeo dole u Teksasu, blizu Taskose, na velikoj reci Kanadijan.

Visoki čovek se zavalio na tvrd drveni naslon klupe i pogleda napolje.

Voz se upravo blago nakrenuo na jednu stranu, opisujući krivinu prema istoku.

Šta to bi?

Zar to nije bilo ljudsko telo, koje kao da je poletelo u visinu, a onda u sledećem trenutku nestalo.

Čovek sa platforme!

Mlađi putnik skoči sa sedišta, potrča prema vratima i naglo ih otvori.

Na platformi nije bilo nikog!

Nastavio je da trči preko gvozdenog mosta do sledeće platforme, otvorio vrata poslednjeg vagona i krenuo dalje. Ni na poslednjoj platformi nije bilo nikog. Čovek je, dakle, iskočio iz voza.

Putnik je pažljivo posmatrao peskovito tle s leve strane. Kad se malo više nagnuo napred, ugledao je nešto dalje most. Lokomotiva je upravo stigla do njega.

Začula se zaglušujuća buka, a onda je snažan trzaj protresao celu kompoziciju. Usledio je tresak, a onda su vagoni iza lokomotive iskočili iz šina i počeli da se kotrljaju kao igračke niz ogranak prema reci.

U poslednjem trenutku uspeo je čoveku iz Misurija da se prebaci na suprotnu stranu i skoči dole na šine.

Kroz vazduh se prolomio još jedan tresak, a onda su počeli da lete komadi drveta i stakla, izmešani sa prašinom i peskom. Za trenutak je izgledalo kao da se utroba zemlje otvara, a onda je opet zavladala tišina.

Još je samo penušala voda reke.

Putnik je još nekoliko trenutaka ostao da leži i čekao da se prašina slegne, a onda se uspravio i pošao preko šina. Oprezno je gledao niz padinu. Mogao je da vidi samo po-

slednji vagon. Ležao je prevrnut na stranu i jedan od točkova mu se još uvek okretao, polako i bešumno. Dole, uz samu reku, još uvek se dizala prašina.

Čovek iz Misurija se nesvesno okrete na drugu stranu, tamo gde je nekoliko trenutaka ranije iskočio jednooki. Tamo, međutim, nije više bilo ničeg.

Visoka požutela trava, koja se nalazila uz same šine, prikrivala je čoveka.

Putnik siđe sa šina i još jednom se zagleda niz ogranak. Prašina se još nije bila slegla. Napred, na samoj ivici mosta, visila je mala lokomotiva i još uvek se dimila. Voda je tekla preko kotla i cvrčala.

Prva dva vagona su kliznula dole, treći je visio tačno iznad vode, a poslednji se nalazio s ove strane mosta, nagnut jednim delom na obronak. Pohitao je prema trećem vagonu. Kada je stigao do njega zabrinuto je osmotrio situaciju. Nesreća je bila u tome što su vagoni bili međusobno povezani i četvrti je vrlo lako mogao klizeći da povuče treći. Tek pošto se uverio da u tom trenutku poslednji vagon ne klizi na dole, prišao mu je bliže i počeo da se penje na točkove. Pokušao je svom snagom da otvori neka od vrata. Na žalost, to je bilo nemoguće. Nije mu preostalo ništa drugo nego da se popne do krova i proviri kroz jedan od prozora. Bio je samo naprsao, ali zatvoren sa unutrašnje strane. Čovek iz Misurija je izvukao veliki revolver iz opasača i drškom smrskao okno. Zatim je oprezno kliznuo u unutrašnjost vagona. Začuo je čudan šum i

zastao. Bilo je nešto kao ječanje i grebanje. Na desnoj strani je ugledao senku. Bio je to čovek srednjeg rasta, nalik na kreolca. Puzao je kroz vagon i psovao.

Čovek iz Misurija uperi u njega kolt. Kreolac zastade kao ukopan.

U tom trenutku se kroz vagon razleglo užasno krckanje. Vagon je počeo da klizi.

Čovek iz Misurija pogleda gore prema prozoru i vide kako se kreolac izvlači kao mačka i beži. Vagon je i dalje klizio. Verovatno ga je povukao onaj iza njega. To što je do klizanja došlo tek kasnije, moglo se objasniti time što se po svoj prilici vagon zaustavio privremeno na nekom grumenu zemlje, ili izbočini na padini. Nije imao izbora. Morao je, što je brže mogao, da napusti vagon i odustane od traženja svog saputnika, zbog koga se i upustio u ovu opasnu avanturu.

— Bejker!

Njegovi se povici gotovo i nisu čuli od kloparanja i krckanja.

Podigao je ruke, uhvatio se za ivicu prozora i izdigao. Nekako se dokopao bočne strane vagona kada je gore, sa vrha obronka, odjeknuo pucanj.

Metak mu je okrznuo glavu i sve je počelo da mu igra pred očima. Zamalo da ostane da leži na prevrnutom vagonu i zajedno s njim klizne u reku.

Poslednjim naporom volje uspeo je da se baci unazad i tako se dokopa čvrstog tla. Pao je tako blizu vagona da se čak udario na jedan od točkova. Zario je nokte u zemlju dok je vagon klizio prema reci.

Gore, na ivici mosta, stajao je jednooki. Zadovoljno je gledao prema čoveku, koji je ležao na obronku, misleći da je mrtav. Kroz nekoliko trenutaka iz senke se pomolio i kreolac. Jednooki mu samo mahnu rukom i nestade sa mosta.

Čovek iz Misurija se povratio iz kratkotrajne nesvestice. Bez obzira na nju, sve vreme je u levoj ruci grčevito držao svoj teški ban-tlajn revolver.

Lagano se uspravio i pošao uz og-
ranak. Osetio je kako mu kroz obr-
ve curi krv u oči. Uspeo je ipak da
vidi dvojicu jahača kako u nezadr-
živom galopu beže prema zapadu.

— Stojte!

Klečao je pored šina na užarenom
tlu.

Jednooki se okrenuo u sedlu, po-
digao revolver i pucao.

Odmah za njim obarač je povukao
i kreolac.

Na žalost, čoveku iz Misurija su
refleksi bili nešto sporiji, jer je bio
pogođen, tako da ga je metak kreol-
ca pogodio levo gore, u grudi. Za-
neo se unazad i jedva uspeo da se
održi na nogama. Obema rukama
stezao je kolt, škrgućući zubima i
jedva uspevajući da smiri cev.

Odjeknuo je pucanj.

Kao pogođen nevidljivom pesni-
com, kreolac padne iz sedla. Upla-
šeno je pogledao oko sebe.

Prokletstvo! Kako je čovek mo-
gao da puca tako daleko i to revol-
verom. Prosto neshvatljivo!

Kada su odjeknula još dva pucnja
i uskovitlala prašinu nedaleko od
njega, zario je konju mamuze u sla-
bine i odjurio prema zapadu, kao
da ga sami đavoli gone.

*
* *

Čovek iz Misurija nije znao ko-
liko je dugo ležao na pruzi. Kada je
ponovo došao svesti, čuo je iznad
sebe kloparanje i kreštanje, koja ga
je verovatno i probudilo iz nesve-
stice.

Otvorio je oči i zagledao se put
neba, koje su mu u tom trenutku
zaklonile dve velike ptice.

Lešinari!

Uspeo je malo da se pridigne i po-
čeo da opipava oko sebe, tražeći
svoj revolver. Našao ga je nedaleko
od sebe, kraj drvenog praga. Podi-
gao je cev i otkočio oružje.

Dva metka su oterala ptičurine.

Skinuo je šešir s glave i posma-
trao zakrvavljenju česnicu. Zatim je
počeo da opipava čelo i otkrio da se
krv na rani već usirila. Izvukao je
maramicu i prislonio je na bolno
mesto.

Dok je podizao levu ruku, osetio
je prodoran bol u levom ramenu.
Opipao je kaput i otkrio gore kod
ramena malu rupu. Ispod kaputa na
košulji video je tamno crvenu mr-
lju, gotovo veličine šake.

Imam metak u grudima!

Ovo užasno saznanje za malo da
ga opet odvuče u nesvesticu. Ipak,
skupio je svu snagu i skinuo je ka-
put.

Dole je svetlucala srebrnasta po-
vršina reke.

Bio je to najteži put, koji je čovek
iz Misurija u svom životu prevalio.
Put od svega trideset do trideset pet
jardi do obale Severnog Kanadija-
na. Voda ga je odmah osvežila i po-
vratila. Ostao je nekoliko trenuta-

ka uz obalu, a onda, lica zgrčenog od bola, otpuzao do senke voza, koji je sada bio uz samu obalu. Nije više obraćao pažnju na to da se vagon može već u sledećem trenutku sunovratiti u duboku reku. Bez obzira na opasnost, koja mu je pretila, odahnuo je sa olakšanjem, jer je osećao da ima telo i glavu. Drhtavim prstima načinio je zavoj od maramice i vezao ga na čelo, a onda otkinuo komad košulje i pritisnuo na ranu visoko na grudima.

Kada je sve to obavio, ponovo se uspravio i, ne obraćajući pažnju na opasnost, pokušao još jednom da uđe u vagon. Učinio je to koristeći isti prozor, koji je i prvi put koristio. Međutim, ovog puta mu je bilo daleko teže. Osećao je kao da su mu ruke i noge od olova.

Ponovo se našao na istom mestu, sa koga je prvi put otkrio kreolca. Išao je dalje, zanoseći se. Tu bi negde trebalo da bude klupa, na kojoj je Bejker sedeo. Zakačio je nogom o nešto. Ugledao je smeđu čizmu staroga, kako viri ispod klupe.

Bio je mrtav.

Ležao je tačno ispod razbijenog prozora, bledog lica i ruku stisnutih uz telo. Niz braću mu je tekao tanak mlaz krvi.

Čovek iz Misurija se nagne nad svog saputnika i desnom rukom mu otkopča kaput. Otkrio je na grudima dve male crne rupe.

Dejvid Bejker nije poginuo u železničkoj nesreći — bio je ustreljen.

Stajao je tako nekoliko trenutaka, gledajući netremice ubijenog. Trebalo mu je gotovo čitav sat da ga izvuče iz vagona i položi na meku

vlažnu zemlju, sedamnaest jardi dalje istočno uz obalu reke.

Mali ašov i dve odlomljene daske sa vagona bili su dovoljni za sahranu. Raka nije bila duboka. Dve daske vezane dugom travom u krst nisu baš lepo izgledale, ali je ipak Dejvid Bejker ležao u zemlji, u koju bi jednog dana kad tad dospeo.

Nesrećni stranac sigurno nije sanjao da će tako ćutke bez ikakvog ceremonijala okončati svoj život. Verovatno je želeo da umre dole, u Amarilju, jednom kasnije, kroz petnaest ili čak dvadeset godina. Sada je ležao ovde, uz reku Severni Kanadijan, samo stopedeset milja udaljen od mesta u koje se uputio.

Čovek iz Misurija je skinuo šešir. Tamna kosa bila mu je ulepljena krvlju. Levu ruku je pritisnuo uz grudi.

Stajao je zamišljeno i gledao u malu humku, koja je pokrivala čoveka sa kojim je pre nešto više od pola sata sedeo u istom vozu i istom kupeu i razgovarao.

Puzeći četvoronoške, popeo se uz obronak, stao na šine i žmirkajući gledao prema zapadu, u pravcu u kome je jednooki umakao. Onda je okrenuo glavu i pogledao prema lokomotivi.

Šta je sa ljudima sa lokomotive?

Ta misao mu je tek sada pala na pamet. Prišao je gomili gvoždžurije. Odmah je ugledao izgaravljenog čoveka. Ležao je pored kazana sa smrsanom lobanjom.

Mrtav.

Drugi čovek morao je da je doživeo sličnu sudbinu. Osetio je mučninu i slabost. Nije više bio u stanju da i ovu dvojicu sahranjuje.

Krenuo je nekoliko koraka natrag, s namerom da pretraži i ostale vagona, u nadi da će u njima naći nekoga kome još može da pomogne.

Voz je, međutim, bio prazan. U trenutku kada je odustao od daljeg traganja i okrenuo glavu, ugledao je konja.

Kreolčevog konja!

Gospodar je verovatno ležao u visokoj travi. Čovek iz Misurija izvuce kolt, napuni ga i oprezno pođe prema životinji. Brzo se našao pored kreolca. Kad se nagnuo nad njega, utvrdio je da nije mrtav. Samo je zatvorio oči.

— Hej! — rekao je čovek iz Misurija hrapavim glasom.

Kreolac se ne pomaže.

Preživeli putnik ga gurnu revolverom.

— Ako si mrtav, još jedan metak ti neće ništa škoditi...

Kreolac otvori oči. Po pogledu mu se videlo da je smrtno uplašen. Otvorio je usta, ali nije mogao da prozbori ni reč. Metak ga je pogodio u vrat.

Čovek iz Misurija otkide komad sive platnene košulje sa ranjenika i stavi mu zavoj. Bilo mu je potrebno gotovo pola sata dok je ranjenika smestio u sedlo, a zatim se i sam vinuo na leđa životinje. Pružio je ruku da dohvati uzde preko razbojnika, koji je visio na životinji kao mrtav.

Kada je konj krenuo, gotovo je uzviknuo od bola. Životinja je imala užasno tvrd korak. Bez obzira na to, jedino je na ovaj način mogao da stigne do najbližeg naselja i potraži pomoć.

Pošto je bacio poslednji pogled

prema zapadu, lica zgrčenog od bola, okrenuo je konja u pravcu juga i krenuo duž pruge.

Sati su prolazili.

Sunce se polako spuštalo prema zapadu, bojeći horizont plamenocrvenom bojom.

Koliko može biti udaljeno prvo naselje? Četiri ili četrdeset milja.

Jahač je potpuno izgubio osećaj za prostor i vreme. Gotovo podsvesno držao se u sedlu i pridržavao telo ranjenog razbojnika ispred sebe.

Odavno već nije mogao da drži uzde, nego ih je pričvrstio za vrh sedla. Srećom, riđan je grabio u pravcu juga.

Iznenada se jahaču učinilo da u daljini čuje neki šum.

Da li dolazi spređa? Ili od pozadi?

Hteo je da zaustavi životinju, ali je konj grabio i dalje napred kao mašina. Jahač ispruži desnicu, s ogromnim naporom odmotava sa vrha sedla uzde i povuce ih unazad. Ovaj pokret izazvao je neopisivi bol, tako da je zario zube u donju usnu.

— Stoj! — jedva je izgovorio hrapavim glasom.

Jahač mu se približavao. Čovek srednjeg rasta, krupne glave, sa smeđim šeširom.

Pošto mu je nailazio s leđa, čovek iz Misurija okrete riđana i pokuša da desnom rukom, koja mu je bila gotovo neosetljiva, izvuce revolver. Kako nije bio u stanju da drži čvrsto oružje, naslonio ga je na neživotno telo kreolca, koji je visio preko konja.

Kada se nepoznati jahač približio na petnaest jardi, zaustavio je konja.

Čovek iz Misurija ugleda preplasnulo lice pred sobom. Nepoznati je nosio plavu košulju i taman prsluk. Na levoj strani svetlucala mu je šestokraka šerifska zvezda.

— Ko ste vi?

— Moje ime je Erp. — Procedi čovek iz Misurija s mukom.

— Koga to vučete?

Na licu potpunog iscrpljenog putnika pojavi se grč.

— Čoveka, kao što i sami možete da vidite.

Čuvar zakona je hteo da podigne revolver. Zastao je, međutim, u pola pokreta, kada je čuo metalno škljocanje. Čovek iz Misurija je otkočio svoj košt i odmahnuo glavom.

— To ne biste smeli da činite.

— A vi? Šta vi činite, čoveče! — uzvratila šerif ljutito.

— Meni je samo jedna ruka slobodna, dva puta sam ranjen i gotovo na izmaku snaga. Jedini način da se bar prividno zaštitim jeste da na nekog uperim oružje. Koliko bih uspeo da njime postignem, veliko je pitanje.

Čuvar zakona se i ne pomeri.

— Jeste li videli voz na mostu?

— Jesam, čak sam sedeo u njemu.

— U njemu? — Šerif nabra obrve. — Vi ste, navodno, sedeli u vozu kada se sunovratio?

— Na žalost, šerife, tako je.

— I kako ste vi, putnik iz voza, dospeli na konja?

— Konj je pripadao ovom momku, ovde, koga ja sada šetam.

— Ne razumem vas.

— Pravo da vam kažem, šerife, ni ja ovo sve baš ne razumem. Ali, da li je to tako važno?

Šerif se nasloni na vrh sedla i zagleda nekoliko trenutaka u zemlju.

— Vi mi se ne dopadate — rekao je konačno.

— Ni vi meni. Dakle, na istom smo.

— To kod mene neće proći, amigo! — uzvratila je šerif sa nedvosmislenim pretnjom u glasu.

— To nisam ni želeo, mister. Dovoljno je da nastavite svojim putem.

— Vama bi to izgleda veoma odgovaralo.

Prezriv osmeh zaigra na bledom licu čoveka iz Misurija.

— Odjašite dalje!

Rekao je to žustro i grubo, ali je šerif ipak ostao.

— Mene ne možete uplašiti, amigo.

U ranjenikovom pogledu pojavio se opasan sjaj.

— Ni vi mene — rekao je čovek iz Misurija oštro, tako da se čuvar zakona trgnuo. — Osim toga, zar ne vidite u kakvom se stanju nalazim? Ovaj džentlmen, presamićen preko sedla, pogodio me je metkom u grudi, pre nego što sam ja uspeo da ga smaknem sa sedla. Posle toga sam ovako ranjen morao još da ga dižem na konja. Dakle, uopšte nisam raspoložen za razgovor, a još manje za svađu.

— Ja sam šerif Pliger.

— Može biti.

— Šta? — Pliger se isprsi. — Slušajte me, Ert, ili kako se već zove te. Vi jašite ovim krajem sa mrtvom čovekom preko sedla. Osim toga, pretite mi revolverom. Tamo, nekoliko milja iza vas nalazi se lo-

komotiva sa četiri vagona izbačena iz šina, pored mesta gde je nekim eksplozivom uništena pruga...

— I dva mrtva železničara.

— Nisam ih još video.

— Sve mi se čini da se vi za mrtve ni ne interesujete, zar ne?

Lice čuvara zakona bivalo je sve mračnije. Grozničavo je razmišljao da li sme da rizikuje da potegne oružje. Ovaj čovek u sedlu je očigledno na ivici snaga i najverovatnije ne može brzo da reaguje.

Čovek iz Misurija kao da mu je čitao misli.

— Ja nemam vremena, Pligeru. Nastavite put, a ja ću ići za vama.

— Kuda?

— U Grej.

Šerif se resko nasmeja.

— Vi mora da ste poludeli, čoveče! Do Greja ima bar devet milja. Jahaćemo preko u Varetin.

— Koliko ima do njega?

— Tačno tri milje.

— Jašite onda sami.

— Šta vam pada na pamet, čoveče! Spustite konačno kolt. Zar ne vidite da vam se ruka njiše? Jedva držite tu gvozduriju. I uopšte, šta će vam takav jedan bezobličan revolver. Cev mu je duga skoro kao pola puščane. Sa takvim oružjem se ne može ispaliti siguran metak. Nema preciznog pogotka!

Umesto odgovora, veliki bantlajn revolver u desnici čoveka iz Misurija zagrme i skide šerifu šešir s glave.

Kovrdžava, plava kosa čuvara zakona stajala je sada nakostrešena od straha. Pliger je bio bled kao kreč.

— Jeste li poludeli! — Vikao je

mešavinom straha i divljenja. Onda je potražio šešir. Ležao je pored prednje noge konja i imao malu rupu napred i dvostruko veću pozadi.

— To ćete mi skupo platiti, momče. Za dlaku ste me ubili.

— Za dlaku, sasvim tačno, Pliger. Baš je ta dlaka nedostajala. Kad sledeći put budem povukao obarač, neće više biti za dlaku. Bićete mrtvi!

Šerif je ponovo pažljivo posmatrao blede lice stranca. Ni ovoga puta njegova ocena nije bila povoljna. Čvrsto je stisnuo zube i procedio:

— Vi mi se ne dopadate, Ert.

— Znam, to sam već čuo. Ni vi meni, pa ćemo se prema tome sada rastati.

— Poći ćete samnom u Varetin.

— Ja jašim za Grej.

— Nećete stići donde, čoveče! Pre toga ćete jednostavno pasti iz sedla.

— Možda.

— Napred — pokušavao je šerif još jednom da mu naredi. — Poći ćete sa mnom!

Oči čoveka iz Misurija opasno bljesnuše. Pligeru taj bljesak nije promakao.

— Ja jašim za Grej. Ukoliko baš po svaku cenu hoćete da ostanete sa mnom, onda krenite ispred mene.

Hari Pliger je uvideo da mu drugog rešenja nema, da mu ništa drugo nije preostalo.

Uspravio se u sedlu, povukao uzde i obo.

— Zar mislite da je mala rupa učinila vaš šešir neupotrebljivim?

— rekao je podrugljivo ranjenik.

Pliger je već bio zaboravio na šešir. Ljutito je pogledao stranca, sjahao skonja i dokopao šešir sa zemlje.

Sada, sada je mogao ispod konjskog tela da ispali metak na ovog drskog stranca, sinulo mu je kroz glavu.

— Bez ikakvih pokušaja, šerife! Već sam vam pokazao da sa mnom nema šale. Na konja!

Čuvaru zakona se tog trenutka učinilo da ponovo čuje žestok pucanj i zvižduk metka, koji mu je malopre skinuo šešir s glave.

Da li je to možda bio slučajni pogodak?

Teško, jer da je hteo da ga ubije, ovaj čovek bi sigurno u tome i uspeo. Sasvim sigurno.

Taj čovek je sigurno bio izvanredan strelac i, što je najvažnije, bio je toga svestan. Da nije tako, ni pošto ne bi rizikovao da puca čuvaru zakona u šešir.

Pliger je tek sada, užasnut, došao do saznanja u kakvoj se opasnosti malo pre nalazio, kada je pokušao ovom neznancu da preti revolverom.

Stavio je probušeni šešir na glavu, vinuo se u sedlo i namrštena lica projahao pored čoveka iz Misurija.

U trenutku, dok je prolazio pored stranca, video je da se na kreolčevom vratu nalazi zavoj i da ovaj još uvek diše.

— Hej — uzviknuo je iznenađeno. — Pa taj momak je još uvek živ!

— Još uvek jeste, šerife. Ali ako se ovde budemo dugo zadržali, sigurno će umreti.

— Prokletstvo, uzmite se u pa-

met već jednom! Pre nego što stignemo u Grej, noć će se spustiti. Sa takvom ranom, kakvu ima, ovaj čovek će biti odavno mrtav, a ni vi nećete izdržati devet milja u sedlu.

Stranac je pažljivo ispitivao lice čuvara zakona. Nije baš imao mnogo poverenja, pa je ostao uporan.

— Jahaćemo u Grej.

— Zbog čega?

— Zbog toga što mesto u koje hoćete da me odvedete ne poznajem i zbog toga što ovde moram prema svakome da budem podozriv.

— Podozriv? Zbog čega, za ime sveta?

— Dosta priče, poterajte konja!

Pliger potera svog kulaša i ostade da jaši ispred stranca. Međutim, još uvek nije odustajao.

— Kunem vam se da nećete stići u Grej.

— Nemojte uludo trošiti reči.

Jahali su ćutke neko vreme, a onda šerif zaustavi konja i okrete se.

— Čoveče, znate li vi uopšte kako izgledate?

— Ne interesuje me.

— Izgledate isto kao i taj momak koga vučete sobom. Kao mrtav čovek, Ert. Shvatite već konačno. U Varetinu postoji lekar, ima čak i apoteka, pa vam se može pomoći.

Čovek iz Misurija zaustavi konja.

Kada je Pliger pokušao da iskoristi tu priliku i da munjevito izvuče kolt, ponovo zagrme pucanj i po drugi put skide čuvaru zakona šešir s glave.

Šerif je zbunjeno gledao u stranca nekoliko trenutaka, kliznuo iz sedla, podigao šešir i s krajnjom nevericom piljio u drugu rupu ko-

Ja se nalazila samo na prst udaljena od prve.

— Čoveče, pa vi ste veoma opasni — ote mu se.

Stranac klimnu glavom.

— Izgleda da je i potrebno biti takav u društvu sa vama. Penjite se na konja i idemo dalje.

— Kuda?

— U Grej!

*
* *

Jahali su u Grej.

Pliger je još nekoliko puta pokušavao da odvrati tvrdoglavog stranca od njegove namere, ali nije uspeo. Ako je jahao sporo, stranac ga je požurivao. A kada je nekoliko puta pokušao da pobegne, čuo je iza sebe škljocanje revolvera. Kada bi pak započinjao razgovor, stranac mu nije odgovarao.

Koliko god puta bi se okrenuo, video je tvrdo, preplanulo, odlučno lice.

Mora biti da je ovaj čovek posedovao ogromnu energiju. Najviše ga je čudilo što je izdržao put, što nije pao iz sedla.

Bilo je devet sati kada su stigli u grad.

Šerif Pliger se uzalud osvrtao na sve strane, ne bi li ugledao nekoga, koga bi mogao da pozove i tako skrene pažnju na svoju, ne baš zavidnu situaciju.

Najzad je kod pojila za konje ugledao jednog dugonju, crnca.

— Hej, Džim! Idi po pušku! Ovaj momak mi ugrožava život.

Crnac podiže pogled i pokaza dva reda krupnih belih zuba.

— He, he, šerif jaši ispred revolverse cevi!

— Čekaj samo, lupežu! Pašćeš mi šaka.

Čovek iz Misurija iznenada zaustavi konja. Pliger se okrete.

— O, najzad ste se smilovali da stanete. Već mi se činilo da name-ravate da jašite skroz do pustinje Ljano.

Stranac mu nije odgovorio. Mahnuo je rukom crncu.

— Helou! Molim vas, skinite ovog ranjenika s konja.

Crnac klimnu glavom i odmah priđe. Kada je skinuo ranjenika, čovek iz Misurija kliznu iz sedla.

Stajao je pored svog konja, zano-seći se kao ošamućeni bokser.

I šerif je odmah sjahao. Počeo je da viče koliko ga grlo nosi:

— Narode! Ljudi! Prokleti da ste, idioti! Hoće li mi ko priteći u pomoć. Vašeg šerifa ugrožava ovaj lupež. Doveo ga je ovamo, goneći ga uperenim revolverom.

Nekoliko ljudi, koji su istrčali na tremove, padoše u smeh.

— Ne govori gluposti, Pliger! Taj čovek stoji sasvim miroljubivo pored konja i nema oružje u rukama.

— Nema oružje — gotovo vrisnu šerif. — Veoma biste se iznenadili momci. On može tako brzo da potegne kolt iz opasača, da njegove pokrete ne možete slediti pogledom. Napred, naređujem vam da savladate ovog razbojnika. On je pljačkaš voza i ubica. Gore kod Kanadijana, digao je prugu u vazduh. Voz je izleteo iz šina i survao se niz obronak. Oba železničara su mrtva. Ljudi su sada namrštena lica po-

smatrali stranca. Trojica od njih uputiše se napred prema njemu.

Pre nego što je prvi stigao do nje-
ga, čovek iz Misurija se zanesa i pa-
de, koliko je težak, udarivši o tle.

Ljudi su se zbunjeno zgledali.

Šerif ih je i dalje podsticao:

— Dokopajte ga! On je onesveš-
ćen!

Niko se i ne pomaže.

— Uхватите га, idioti! Brzo, pre
nego što se osvesti. Taj momak je
opasan!

Tek sad su se ljudi ustremili na
onesvešćenog stranca, podigli ga i
izvili mu ruke na leđa.

— Držite ga! Držite ga čvrsto!
Vežite ga! — Siktao je šerif i prišao
bliže tek kada se stranac nalazio
vezan i opušten kao mrtav.

— Napred, u zatvor!

Izenada se na sred ulice pojavi
čovek. Bio je veoma visok, krupan,
snažan. Isturio je glavu napred kao
bivo i podbočio se pesnicama.

U gradu, a sasvim sigurno i u ce-
loj pokrajini, nije bilo čoveka koji
ga ne bi, uprkos mraku, odmah pre-
poznao.

Doktor Market!

Šerif promrsi:

— Šta hoćete, doktore? Sklanjaj-
te se s puta. Mi smo ovde uhvatili
jednog opasnog razbojnika i ubicu.

Market kao da je bio gluv. Ljudi,
koji su vodili, ili, bolje rečeno, no-
sili stranca, zastadoše. Šerif je gne-
vno siktao:

— Šta vam pada na pamet, dok-
tore! Kako se usuđujete da stojete
na put zakonu.

— Zaveži, Pliger — uzvratio je
snažni lekar.

— Šta vi uopšte hoćete?

— Da vidim tog čoveka — uzvra-
ti lekar odlučno.

— Tu nema šta da se vidi. On je
ubica...

— To bi ti takođe lako mogao da
postaneš, Pliger. Taj čovek je, na-
ime, teško ranjen.

— Gluposti. Hajde, ljudi, odnesi-
te tog razbojnika u zatvor. Hteo bih
da vidim da li će ovaj tvrdoglavi
mister Market...

Ljudi su hteli da krenu dalje. Me-
đutim, doktor Market im je prišao
i isprečio se. Gurnuo je prvog, oči-
gledno ne slabačkog čoveka, kao da
je trula daska na ogradi, a zatim i
drugog potisnuo u stranu.

Čovek iz Misurija je visio kao
mrtav.

— On je onesvešćen, lupeži jedni!
Niz levi rukav mu se sliva krv.

Ne izgovorivši više ni jednu reč,
uhvatio je vezanog stranca ispod
mišice, a onda zapovednički pogle-
dao crnca, koji je upravo izašao iz
lekareve kuće.

Zajednički su odneli onesvešćenog
stranca. Za njim su ostali da stoje
Pliger i njegova tri pomoćnika.

— Čekaj samo! — pretio je šerif,
kada su se kućna vrata zatvorila
iza lekarevih širokih leđa. Mahao
jepesnicom. — Pokazaću ja tebi!
Suprostaviti se zakonu, to je razboj-
ništvo, doktore Market!

*
* *

Kada se čovek iz Misurija osve-
stio, ugledao je par očiju boje čili-
bara, snažnu glavu i razbarušenu

kosu, nalik na lavlju grivu, iznad sebe.

Doktor Market je u zubima držao ugašeni opušak.

— Dokle, mister, kako vam je?

Stranac je gledao oko sebe. Još uvek nije shvatio šta se dogodilo.

— Izvukao sam vam četvrt unce olova iz ramena. Sve je dobro prošlo. Za četrnaest dana možete da jašite dalje. Naravno, ukoliko šerif ne bude imao ništa protiv.

Čovek iz Misurija je pokušao da se uspravi, ali ga lekar gurnu natrag na jastuke.

— Ostanite da ležite, čoveče. Inače još možete da uskočite u grob. Ionako ne shvatam kako ste uopšte mogli sa tako teškom ranom i polumrtvim momkom preko sedla da jašite tako daleko.

— Gde sam ja?

— U Greju.

— To sam i želeo.

Doktor Market se nasmeja. Stranac mu se dopao. Izgledalo je da ima smisla za humor.

— Sačekajte malo. Moram da skoknem do susedne sobe i obidem jednog polumrtvog čoveka. Vratću se za nekoliko minuta.

Izašao je napolje.

U susednoj sobi ležao je kreolac. Njegovo stanje baš nije bilo zavidno. Izgubio je mnogo krvi.

Market odmahnu glavom.

— Nije mi jasno kako bih mogao da te podignem na noge, momče. Ukoliko je on pucao na tebe, a ti na njega, mogu ti reći da si lošiji strelac.

Market povuče kreolčev kapak na dole. Duboki uzdah mu se pri tom

oteo, pa tako nije primetio da je neko otvorio prislonjena vrata sobe.

— Voleo bih da znam — glasno je razmišljao lekar — šta vas, momke, stalno tera na to da proveravate koliko drugi čovek može da proguta olova. Onaj drugi u susednoj sobi je grobaru izmakao samo za dlaku.

U toga neko dodirnu po ramenu.

Lekar se uplašeno okrete, jer je znao da se nalazi sam u kući, ukoliko se izuzmu dva polumrtva pacijenata, koji su bili smešteni kod njega.

Kad je okrenuo glavu, ugledao je tvrdo lice oštih crta, koje je dobro poznavao. Uostalom, malo pre ga je dugo vremena posmatrao.

Ma koliko to bilo neshvatljivo, nije moglo da izmeni činjenicu da je to bilo lice čoveka, kome je pre jednog sata izvukao metak iz ramena i koji je do pre nekoliko trenuta ležao zavaljen u postelji.

— Hej! — uzviknuo je lekar zbunjeno.

— Gde je moj opasač, doktore?

Glas mu je bio odlučan i snažan.

Market se uspravi lagano i vide da je stranac viši od njega gotovo za čitavu glavu.

— Vaš opasač? Čujte, mister, vi neshvatljivo mnogo ličite na jednog polumrtvog čoveka koji leži u susednoj sobi.

— Gde je moj opasač?

Lekar nabra obrve.

— Kada bi se sada ova moja kuća srušila ili Abraham Linkoln ušao na moja vrata, više me ne bi uopšte čudilo!

Klonuo je na stoličicu kraj kre-

olčeve postelje i glasno zazviždao kroz zube.

— Pa to ne može biti istina! To ste doista vi? Jeste li doista ustali iz postelje i stojite ovde kao da se baš našta nije dogodilo?

— Gde je moj opasač?

— Evo ga, visi ovde na zidu.

Čovek iz Misurija ga skide sa eksera i pričvrsti desnom rukom.

— Ko me je to onesvestio udarcem?

— Niko. Nije ni bilo potrebno. Pali ste sami kao posečeno stablo.

— Koliko staje vađenje olova?

Market se lupi po bedru. Skočio je sa stoličice i uzviknuo:

— Čujte, dugonjo, ako sada smesta ne budete brzo otišli i legli tamo gde sam vas smestio, videćete svog boga! Zar mislite da sam vam taj metak izvadio samo zbog toga da biste se ispred moje kapije sručili mrtvi?

— Neću se sručiti. Budite bez brige. Dakle, koliko staje vaša usluga?

— Jedan dolar. — Lekar je ovo samo promrmljao. Kada je stranac ispustio srebrnu novčanicu na sto, Market mu reče prilično ljubazno: — Čujte, burazeru, vi mi se, u stvari, veoma dopadate. Hteo bih nešto da vas pitam: Kako sve to postižete?

— Šta?

— Pa to da ustanete odmah posle operacije. Ustanete i stojite.

Čovek iz Misurija je stajao nešto malo povijen, sa odlučnim izrazom na licu.

— Je li onaj Pliger ovde šerif? — Pitao je lekara.

— Da — procedi lekar — na žalost. Recite mi radije kako se zove te.

U to se otvoriše vrata. U njima je stajao šerif, držeći uperen revolver u ruci.

— Ah, tako dakle, doktore. Hteli ste da pustite ubicu da pobegne?

Market je iznenađeno pogledao šerifa.

— Šta to trabunjate čoveče?

— Ruke u vis! — zaurla Pliger.

Čovek iz Misurija, međutim, zadržava ruke dole i odmeri čuvara zakona krajnje prezrivo.

— Šta hoćete?

— Vi ste ubica, Ert, ili kako se već zovete. Pljačkaš voza i dvostruki ubica. Ako ovaj ovde bude izdahnuo, bićete čak trostruki ubica — rekao je, bacivši pogled na bledog nepomičnog kreolca.

Lekar priđe Pligeru.

— Spustite pucaljku, šerife! Veoma ste nespretni s tom stvarčicom. Osim toga, nisam dužan da vas trpim u svojoj kući. Hajde, izlazite, inače ću vam izbiti tu gvožđuriju iz ruke.

— Vi ste jedan robustan čovek, doktore — negodovao je šerif. — U redu, odlazim, ali i ovaj čovek ide samnom.

— Kuda?

— U zatvor

— Ne sada.

— Zašto ne?

— Zbog toga što sam mu upravo izvadio metak iz tela.

— Metak?

— Da i zbog toga mora da leži.

— Ali to nije moguće. Vi ste mu izvadili metak...

— Da i meni se to činilo kao priviđenje, ali tako je. U ruci mi se još uvek nalazi komad izobličenog

olova, a na stolu leži dolar kojim mi je platio uslugu.

Šerif Pliger je posmatrao stranca kao da pred sobom ima zlog duha.

— To mi se čini prilično čudnim, u najmanju ruku — mrmeljao je.

Market odmahnu rukom.

— Priberite se, Pliger. Takve stvari se dešavaju. Ja sam u toku rata video jednog čoveka koji je posle jednog sata, pošto smo mu izvadili metak iz tela, ustao, otišao u dvorište, čak se popeo na konja, ali je na ulici pao kao pokošen.

— I? — upita Pliger radoznalo.

— Bio je mrtav.

Šerif pogleda upitno stranca.

— Ovaj mi nipošto ne izgleda tako kao da će odmah pasti mrtav.

— A ustao je posle četvrt sata — rekao je lekar, smeškajući se. — A sada, karte na sunce! Šta je ovaj čovek navodno učinio?

Pliger mu ispriča.

Lekar upitno pogleda stranca.

— Šta vi na to kažete?

— Ako još dugo treba da stojim, radije bih se spustio na stolicu.

— Kako bi bilo da mesto nje prihvatite krevet?

— Ili ćeliju u zatvoru — upita Pliger pakosno.

Čoveka iz Misurija izdate strpljenje.

— Ili možda sanduk? Ali za vas!

Šerif nesvesno uzmaknu korak u nazad.

— Šta sam vam kazao? On je opasan! Veoma opasan! Ja sam vas upozorio, doktore! Vas i ostale. Ali vi uvek sve znate bolje nego ja! Uvek.

— Nemojte kukati, Pliger. Radi-

je nam donesite viski. Ja ću u međuvremenu malo oslušnuti ovog pacijenta. Sve mi se čini da više neće doći k sebi.

Stranac baci pogled na bledo, upalo lice kreolea.

— On je ubica. Ortak je jednog jednookog tipa, koji je podigao šine u vazduh.

Pliger se grohotom nasmeja:

— Sada je na redu lepo smišljena priča. Svi znamo da se lažima može izvlačiti.

— Obuzdajte se, čoveče, i ostavite me na miru.

— Izgleda da vi imponujete doktoru — rugao se šerif. — No to vas neće spasti vešala. Ja ću svojeručno zategnuti konopac. Sudija Anderson će vas osuditi na smrt.

— Redosled po kome bi trebalo događaji da se odvijaju morao bi se nešto izmeniti. No, ostavimo to sada. Pustite ovog čoveka da govori.

— Nema šta tu da se govori! — Siktao je šerif. — Ono što njegov ortak još ima na savesti brzo će se saznati, ukoliko uopšte bude došao svesti.

— Tu uslugu vam on neće učiniti — primeti lekar.

Čovek iz Misurija počeo da opipava džepove na kaputu.

Osetio je paketić zamotan u kožu. Dakle, nije mu bilo oduzet. Očigledno tome ne treba zahvaliti Pligeru, nego lekaru, kome nije palo na pamet da mu pretresa džepove.

Lagano je prišao kreolčevoj postelji i pogledao ga.

— Zar se ništa više ne može za njega učiniti? — upitao je žustro.

Market sleže krupnim ramenima.

— Nema nerve koje vi imate. No nekada su i takvi momci kao mačke. Proguraju sve. Što se mene tiče, učinio sam sve što sam mogao. Izgubio je mnogo krvi a to se teško nadoknađuje. Na sve to još i put do grada.

— Da sam ga ostavio da leži, bio bi već odavno mrtav.

— Sigurno. Da nije bilo zavoja potpuno bi iskrvario.

U razgovor se umešao Pliger.

— Dosta s tim naklapanjem, Ert. Polazite sa mnom u zatvor. Uhapšeni ste zbog višestrukog ubistva, dizanja šina u vazduh i pljačkanje voza.

Čovek iz Misurija je gledao pored njega.

— Vi ste greškom dospeli na šerifsko mesto, mister Pliger, reče, a zatim se mirno okrete prema vratima, zastade i dodade: — Jednooki čovek je podigao šine u vazduh. Ovaj kreolac je bio sa njim. Popeo se u prevrnutu vagone i ustrelio je čoveka po imenu Bejker.

— Bejker? — ponovio je Pliger podrugljivo. — Zar vam nije palo na pamet neko malo neobičnije ime?

— Da, svakako! Možda bi mi palo na um i ime Pliger.

Šerif uzmače.

— Sada mi je dosta svega! Kakva drskost!

— Hej, stranče — uzviknu Market prilično oštro. — Imate li još nešto da ispričate?

— Ne, samo bih voleo da znam gde mogu da nađem pokrajinskog šerifa.

Market prsnu u smeh.

— U tom slučaju ne morate da idete daleko. On stoji pet koraka

ispred vas i drži, kao i uvek uostalom, otvorena usta kao vrata na ambaru. Već sam mu sto puta kazao da će jednog dana na taj način progutati koji komad olova.

— Ostavite te neukusne šale — reče Pliger uvređeno i obrati se strancu. — Tako? Vi, dakle, hoćete kod oblasnog šerifa?

Čovek iz Misurija je oćutao na ovo izlišno pitanje.

Market objasni:

— Ranije je oblasni šerif bio u Beveru. Tamo mu je uostalom i mesto. Onda, kada je stari dobri Gannerson umro, građani Bevera su došli na mudru pomisao da ovog izuzetnog Pligera izaberu za oblasnog šerifa, ovog čoveka iz Varetina.

Stranac je pažljivo slušao.

— Hej, pa on je hteo pošto poto da me tamo odvuče!

— U to ne sumnjam — reče lekar. — Tamo biste već odavno bili obešeni. Nigde na svetu se tako brzo ne izriču presude kao u Varetinu.

— Zbog čega ste hteli tamo da me odvedete — pitao je stranac, prodorno posmatrajući čuvara zakona.

— Jer tamo... — Pliger prekide u pola rečenice, okrete se i ljutitim koracima napusti lekarevu kuću. Kad je stigao napolje na trem, počeo je glasno da viče:

— To će se urediti! Videćemo ko ovde naređuje, krpač kositiju ili oblasni šerif.

— Kako vam se on dopada stranče — upita Market.

— Isto onako kao i vama.

Lekar prsnu u grohotan smeh.

— On je prilično ograničen momak. Prosto ne mogu da shvatim

kako takav tip može da nosi zvezdu zakona. Njemu nedostaje sve što je za takav poziv potrebno.

— Postoji li u Varetinu lekar? — pitao je čovek iz Misurija.

Market odmahnu glavom.

— Do preključe ga još nije bilo. Bio sam upravo tamo i jednom starom alkoholičaru amputirao nogu. Šta da vam kažem? Sedamnaest kuća, tri krčme i u svakoj kući najmanje po jedan razbojnik i po jedan revolveraš. Da i ne pominjemo gomilu sitnih prestupnika i lupeža. Trebalo je da su odavno svi iza rešetaka.

— Znači, naš vrli šerif je odande?

— Izgleda. Međutim, niko ne zna tačno. Ja lično mislim da on gore u Beveru ima dosta prijatelja, koji su mu pomogli da bude izabran.

— Zašto mu je sedište ovde, u Greju?

— Time ja već odavno ne razbijam glavu. Prvo sam mislio da je u pitanju neka žena, a onda mi se činilo da je izabrao Grej jer je motrao na jednog graničnog pljačkaša iz Teksasa. Na kraju sam zaključio da ovo mesto u dolini, bogu iza leđa, smatra lepim. Na kraju sam shvatio da ništa od toga nije tačno.

— I?

— Nema nikakvog i. On je ovde kao što smo vi i ja i gotovo.

Čovek iz Misurija oprezno udahnu vazduh.

Market se osmehnu.

— Da, da, nemojte brzo disati, inače će vam rana prrsnuti, amigo. Doista je neopisiva ludost tako brzo ustati iz bolesničke postelje. Ko vas to goni, ko vam je za petama? Malog Pligera se očigledno ne bojite.

— Ne biste li se možda mogli pri-viknuti na pomisao da sam možda ja nekome za petama?

Lekar klimnu glavom.

— Svakako, samo sam to hteo da čujem ko ste vi?

Ponovo su se otvorila vrata i u sobu je stupi očovek bleđa lica i upalih očiju.

— Doktore, morate brzo da dođete u salun „Srebrni dolar“! Džim Dofeo je Eda Vandervilta...

Pridošlica je naglo ućutao.

Čovek iz Misurija, koji je do tada bio okrenut leđima, izmakao se u stranu, tako da je pridošlica mogao da ga vidi.

Munjevito se bacio u stranu i uz psovku izvukao revolver iz opasača. Povukao je obarač i promašio.

Nije uspeo da još jednom opali. U ruci čoveka iz Misurija zagrmelo je veliki bantlajn i izbio podmuklom napadaču oružje iz ruke.

Bledoliki čovek je ležao na zemlji lica izobličeni od bola i pritiskao uz telo desnicu koja je krvarila.

Doktor Market je posmatrao čas jednog čas drugog, ništa ne shvatajući.

— Grom i pakao! Kako mi se čini, stranče, vi ste ovde veoma omiljen čovek. Šta imate sa ovim Flerkinom?

— Pitajte njega — uzvratil stranac, mirno puneći revolver.

Na to se lekar saže, dokopa Flerkina za jaku i podiže ga kao da je džak.

— Otvaraj usta, Flerkin!

Čovek je međutim ćutao, stežući ranjenu ruku uz telo.

Lekar ga uhvati za mišicu, do-
grabi sa stola flašu sa viskijem i na-
su nešto tečnost na ranu.

Flerkin je vikao kao pretučeno
pseto.

Market se nije obazirao na to,
nego mu je zalepio flaster na ranu.
To i nije bila neka rana, nego samo
oderana koža...

— Tako, momče, a sad rastavi zu-
be, kako ti ja ne bih morao da po-
mažem.

Uprkos ovoj nedvosmislenoj pre-
tnji, bledoliki je ćutao.

Lekar oštro odmeri stranca.

— Ovaj momak je lupež. Da li
ste negde s njim došli u sukob? On
je kockar...

— On je varalica na kartama.

— Vi ga dakle poznajete?

— Jedan moj prijatelj je imao to
zadovoljstvo i to dvaput.

— Ko je taj vaš prijatelj?

Na to Flerkin podiže glavu i po-
vika.

— Jedan prokleti krpač kostiju,
kao što ste i vi! Lekar! Nosi pozna-
to ime Holidej!

— Dok Holidej — ote se iznena-
đenom lekaru.

— Aha — promrsi Flerkin — a
ovaj čovek ovde je Vajat Erp.

Da je u tom trenutku neko dob-
rom doktoru Marketu rekao da je
lično Napoleon, ili da je njegova
kuća zamak u Poljskoj ne bi na-
pravio gluplje lice.

— Vajat Erp! Da li je to moguće!
Vi... Vi ste doista Vajat Erp!

Posle toga je prsnuo u nezadrživ
grohotan smeh. Flerkin je to hteo
da iskoristi i umakne, ali mu je Va-
jat Erp preprečio put.

Doktor Market još nije mogao da
se pribere.

— Vi ste, dakle, čuveni maršal
Erp iz Dodž Sitija! Da, to je već
ključ zagonetke. Svevišnji, sada mi
je već puklo pred očima! Zašto to
niste odmah rekli?

— Ako je to želeo da sazna?

U Marketovim očima se pojavio
zagonetan sjaj.

— Šta imate sa ovim momkom
ovde?

— Ja nisam imao ništa s njim.
Pre godinu dana, gore u Rispinu,
pokušao je da prevari Doka Holi-
deja i jednog rančera u partiji po-
kera. Strpao sam ga u zatvor, a su-
diya ga je osudio na četiri meseca
zatvora u robijašnici Fort Vort. Is-
postavilo se da je varalica za kojim
se odavno tragalo. Morao je da od-
leži celu kaznu. Ovaj metak, koji je
ispalio na mene, bio je izraz besa.

— Treba li da ide u buvaru?

— Treba da se izgubi odavde —
uzvratu maršal i ponovo oprezno
udahnu vazduh. Market primeti da
mu se čelo orosilo sitnim graškama
znoja.

Nebesa, ala taj čovek ima nerve!

Dakle, to je Vajat Erp! Bilo je to
ime, koje što šta objašnjava. Če-
lični Erp iz Dodž Sitija, čuveni go-
nilac razbojnika. Strah i trepet. Ko
bi uostalom imao takve nerve da
sve to izdrži? Ko bi mirno slušao
napade i optužbe šerifa Pligera?

— Treba da se izgubi? — upita
doktor. — Ol rajt, kako vi kažete.
Neka se izgubi. Ali slušaj me dobro,
Flerkin! Ako bilo kom živom samo
došapneš šta se ovde dogodilo, svo-
jom ću ti rukom razbiti glavu. Ni-
ko u gradu ne sme da sazna da je
Vajat Erp ovde. Je li ti jasno?

Lupež klimnu glavom.

— Ako slučajno od nekog saznam da si se izbrbljao, gotovo je s tobom. Je li ti jasno, ponovo te pitam?

Flerkin pođe prema vratima obojenih ramena.

— U redu, doktore.

— Napolje!

Kada su se vrata za Flerkinom zatvorila, Vajat Erp pogleda upitno lekara.

— Šta smerate?

Market dade znak rukom.

— Hajdemo u sporednu sobicu.

Napustili su prostoriju u kojoj se još uvek osećao barutni dim. Ostali su da stoje iza vrata. Lekar stavi prst na usta.

— Mislite li da će se vratiti?

— Možda. Tada bi se ispostavilo da je umešan u nešto krupnije.

Vajat Erp se iscrpljen sruči na stoličicu.

Lekar zabrinuto odmahnu glavom.

— Trebalo bi da legnete, maršale.

— To ću i učiniti. Ali ne ovde.

Ustao je sa stolice uzdišući, još jednom zahvalio na pomoć i napustio lekarevu kuću.

Na suprotnoj strani ulice, nešto koso, nalazio se hotel. Svetla su još uvek bila upaljena.

Čovek iz Misurija otvori ulazna vrata i ugleda veselo društvo.

Još mu je to nedostajalo!

Vešto je promakao pored društva i približio se recepciji.

Bila je ukrašena velikim vazama sa svežim cvećem. Crnac u zelenom odelu stajao je i smešio se. Vajat ga uhvati za ruku.

— Ima li u ovoj vašoj kući još neka prazna soba?

Crnac se osmehnu.

— Izuzev moje, nema nijedna.

— Kako, zar je vaša soba prazna?

— Još nije, ali ako budete platili jedan dolar, noćas će Jošua spavati u štali.

— Jošua ste vi, zar ne?

— Nedeljom da. Radnim danom se zovem Džoe.

— Ol rajt, Jošua.

* * *

U maloj sobici u potkrovlju bilo je sasvim prijatno. Čovek iz Misurija je širom otvorio prozor i probudio se tek onda kada mu je sunce obasjalo lice.

Ustao je i odmah se sručio natrag na postelju. Bol u ramenu bio je neizdržljiv. Posle nekoliko trenutaka uspravio se, uz krajnji napor prišao umivaoniku i umio se.

Čulo se kucanje na vrata. Kada je Vajat Erp rekao „slobodno”, crni Džoe promoli glavu.

— Voda je u bokalima, peškir na stolici, kafa dole. Dobro jutro, gospodine.

— Dobro jutro, Džoe.

Crnac ga je pažljivo odmeravao.

— Jeste li vi bolesni, mister? — upitao je uplašeno.

— Bolestan ne, ali povređen.

— O, da, shvatam. Vi ste čovek koji je sinoć došao u grad sa mister Pligerom.

— Tačno.

— Da. Zbog toga vas šerif čeka dole sa još petoricom.

Vajat obriše lice i poče mirno da se brije.

— Šerif me čeka dole, znači? To baš nije prijatna vest, crni čoveče.

— Nije, ali i nije naročito važno. Za još jedan dolar će vam Džoe pokazati stepenice koje vode pravo odavde sa sprata u pomoćnu zgradu, odakle se može izaći u poprečnu ulicu. A za sledeći dolar možete biti usluženi i osedlanim konjem u poprečnoj ulici, naravno ako ga imate.

Vajat Erp nije mogao, a da se nasmeeje na Džovo ponudu. Ipak odmahnuo je glavom.

— Ne prijatelju, na žalost, mi vaša ljubazna pomoć neće biti potrebna.

— Znači ipak hoćete da siđete u predvorje?

— Da, ali vi mi možete učiniti jednu drugu uslugu. Idite do doktora Marketa i zamolite ga da me i on sačeka u predvorju.

— Ol rajt! To ću vam učiniti za samo deset centi.

Vajat mu je dao novac i kada je kroz deset minuta sišao u predvorje hotela, ugledao je šerifa sa još petoricom ljudi. Tu je stajao i doktor Market naslonjen na vrata.

Šerif odmah priđe čoveku iz Misurija.

— Ert, ili kako se već zovete, vi ste uhapšeni!

Vajat je ostao da stoji mirno.

— Ili kako se ja zapravo zovem — ponovio je otegnuto, a onda podignuo glavu. — Doktore Market, da li biste ovom čoveku molim vas rekli moje tačno ime.

— Vrlo rado, maršale!

— Maršal? — uzviknu šerif iznenađeno.

Market priđe bliže.

— Da, maršal! Maršal Vajat Erp. Nadam se, mister Pliger, da vam to ime nešto govori.

I te kako mu je govorilo. Čak veoma mnogo.

— On je Vajat Erp? Zašto mi juče to nije pomenuo? Da je zaista to on, mogao mi je to odmah reći...

— Ja sam vam i rekao mister Pliger. No, vi ste očigledno ili tvrdi na ušima, ili vam je u pameti samo vaš ljubljani Varetin.

— Varetin? Šta vi imate protiv mog zavičaja?

— Ništa, mister Pliger, a sada mi se sklonite s puta.

— Ali, mister Erp...

Vajat zastade i prezirivo odmeri šerifa.

— Šta još hoćete?

— Šta će biti sa kreolcem koji je napao voz?

— Mislio sam da sam to ja učinio.

— Vi?

— Pa, izvesni Pliger je to tvrdio.

— Ali...

— Nema tu nikakvog, ali. Ja sam vam još juče rekao, Pliger, vi nemate nikakvog smisla za posao koga se grčevito držite.

Rekavši to napustio je hotel.

Doktor Market je pošao za njim.

— Šta sad nameravate?

— Morao bih u Taskosu.

Lekar razrogači oči.

— U Taskosu? Sada? U takvom stanju?

— Nemam drugog izbora.

— Je li to zbog onog jednookog razbojnika, koji je napao voz?

— Moram da posetim jednog prijatelja, koji mi je poslao telegram.

— Da li taj čovek stanuje u Taskosi?

— Ne baš u gradu, ali u okolini, na jednom ranču.

— Samo još treba da mi kažete da se radi o Vokerovom ranču.

— Zar ga poznajete?

— A ko ga ne poznaje maršale? To je najveći ranč u krugu od bar tri stotine milja. Svaki čovek koji u ovom kraju drži do sebe, jaši konja koji potiče sa Vokerovog imanja. Vokerovi vranici su postali na daleko čuveni.

Maršal gotovo uzdahnu.

— Znam to veoma dobro. Pri tom se setio na divnog vranca koga mu je pre nekoliko godina Voker poklonio, a vođa bande iz Tompstonna, Ajk Klanton ustrelilo.

— Koga poznajete na ranču?

— Sve. Rančer mi je prijatelj.

— Voker lično? Do đavola, to nije loše. Kada budem hteo da kupim novog konja kod njega pozvaću se na vas.

— Samo slobodno to učinite, ako uopšte bude moglo da se uzvрати.

Vajat izvuče iz džepa zgužvani telegram pružajući ga doktoru.

Market pročitao nekoliko reči i nabra čelo.

— Njemu je lično potrebna pomoć? Prokletstvo, šta li se tamo dole dešava?

— I meni bi bilo mnogo lakše da znam o čemu se radi. Isto tako, veoma bi mi odgovaralo da sada imam nekog od Vokerovih konja i tamo brzo odjašim.

Market odmahnu glavom.

— Vi ne možete da jašite. Ne smete da do te mere kušate svoje zdravlje.

Maršal je stajao sa lekarom u seneci trema i gledao niz široku glavnu ulicu, nad kojom je lebdela jara.

— Čujte me, Market, ja nemam baš tako mnogo prijatelja na ovom lepom svetu. Rančer Voker je jedan od tih malobrojnih. Tako je, bezobzira na to što se retko viđamo. Međutim, ako mi jedan od mojih malobrojnih prijatelja pošalje ovakav telegram, onda ću sigurno doći.

Lekaru su padale razne misli na um. Razmišljao je o tome da li bi maršal došao, kada bi mu on poslao sličan telegram. Sigurno ne bi. Ja mu nisam prijatelj. Kakva sreća imati za prijatelja takvog čoveka!

Lekar Vilijam Market, iz malog gradića Greja u Oklahomi, došao je u svojim razmišljanjima čak dotle da zavidi rančeru Vokeru, iako se ovaj nalazio očigledno u velikoj opasnosti.

*
* *

— Hteo bih nešto da vam predložim, maršale. Jahati ne možete, a i ne smete. Naročito ne da prevalljujete na leđima konja tako dug put po ovoj žezi. Voz, međutim, sigurno neće ići najmanje tri ili četiri dana, ukoliko to ne potraje i čitavu nedelju.

— Ali ja moram tamo — bio je uporan Erp.

— Znam. Baš zbog toga sam hteo nešto i da vam predložim. Hajdete sa mnom.

Lekar ga je poveo preko ulice do svog dvorišta i otvorio vrata šupe. Vajat ugleda lake dvokolice sa visokim točkovima, sa krovom od crnog platna.

— Kako bi bilo da pokušate s ovim, maršale? Kočija je laka i s

njom ćete brzo napredovati. Osim toga, zaklonjeni ste od sunca, a možete i da ponesete dosta stvari koje sigurno ne možete natovariti na konja. Na primer piće, voće ili nešto drugo za osvežavanje.

Vajat se srdačno osmehnu.

— Ovom ljubaznom ponudom ste me veoma zadužili, mister Market. Ostaje samo još jedno pitanje: gde je Vokerov konj koji će da vuče ovu kočiju.

Lekar je trljao bradu.

— To je u svakom slučaju problem. Jer, konačno, ako nemate odličnog konja nećete brzo napredovati. Najgore od svega je to da baš šerif ima dva najbolja konja u gradu.

— Pliger? — upita maršal iznenađeno. — Zar on ima nekoliko konja?

— Da, četiri ih je u njegovoj štali. Kulaš na kome ste ga juče sreli najgori je od njih.

— Hej, pa to je jedan čak veoma dobar konj.

— Tako je. Šta biste tek rekli da vidite njegovu ridu kobilu ili šarca? Rida kobila, na primer, bila bi izvanredna za ovu dvokolicu. Gотово sam siguran da bi grabila isto tako brzo vukući dvokolicu, kao i pod dobrim jahačem.

— Ne verujete valjda da bih ja molio Pligera da mi da tu kobilu? Osim toga, najverovatnije mi je on ne bi ni dao.

— Sačekajte!

Market ostavi maršala na tremu i ode. Vratio se kroz deset minuta, vodeći za uzde dugonogu divnu kobilu.

— Kako ste to izveli doktore?

— Vrlo jednostavno. Rekao sam mu da ste prinuđeni da pošaljete guverneru jednu važnu vest. Pokazao sam mu jedno staro pismo i rekao mu da sam s tim krenuo na poštu. Pliger je prebledео smrtno uplašen. Posle toga sam mu stavio do znanja da bi me možda njegova lepa rida kobila podstakla na to da pocepam pismo. Naravno da mi je pozajmi na nekoliko dana. Odmah je pristao. Ja sam pocepao pismo. Koliko da znate, jedna radnja iz Dalasa, koja prodaje lekarije, ponudila mi je nekakav melem. Pritom je izvadio gomilu iscertanih papirića i grohotom se nasmejao. — Tako, maršale, a sada mi, molim vas, recite šta bih još mogao da učinim da uđem u posvećeni krug malobrojnih prijatelja, koji mogu da velikom Vajatu Erpu pošalju kratak telegram i budu sigurni da će doći.

Maršal ga pogleda zamišljeno.

— Nije trebalo da mi nabavljate konja niti dajete kočiju, doktore Market. Ja bih vas i bez toga ubrajaо u svoje prijatelje.

— Zbog čega?

— Zbog toga što ste se jedini juče poneli u ovom divljem mestu krajnje čovečno prema meni.

— Pa to nije bilo ništa više od građanske dužnosti.

— Građanska dužnost? Ima mnogo ljudi koji sebe nazivaju hrišćanima, a pritom su im čovekoljublje i dužnosti potpuno strane reći.

Samo četvrt sata kasnije kotrljala se laka kočija prema jugozapadu izašavši neprimećen iz grada. Grabila je prašnjavim putem poštanske

kočije prema Spirmenu i dalje kroz usijanu pokrajinu Mor prema dalekom teksaškom gradu Taskosi.

*
* *

Jednostavno je pao kao pokošen u sred dvorišta, pored snažnog ždrepcu, koga je prethodnog dana kupio. Tu su bili Vasko i ostali momci.

Ležao je ispružen kao proštac na zemlji i svi su ga zbunjeno i uplašeno gledali.

Konj ga nije udario, niti ga je bilo ko drugi dotakao, pa ipak, pao je kao veliko teško posećeno stablo.

Odneli su ga. Iako nije mogao ni jednim delom tela da makne, video je Vaskove oči.

Vasko je bio momak, visok preko metar i devedeset, pravi div, divljeg izraza lica. Došao je pre dve godine na ranč i probijao se napred. Bezobzirno. Niko nije bio u stanju da mu se suprostavi.

Vrlo brzo je rančer Voker primećio da tog Vaska nipošto ne treba potcenjivati, da je čak veoma opasan tip. Pošto je stalno dolazio u sukob sa ostalima, Voker je hteo da ga otera sa imanja. Međutim, divovski momak ga je pogledao odozgo, sa visine, i rekao prezrivo:

— Samo pokušajte! Prvo i prvo, najveći broj momaka krenuće sa mnom, a drugo, budite sigurni da to ja neću tek tako primiti. Do sada se ni jedan rančer nije usudio da me tek tako najuri.

Baš to je kazao. Od toga dana između rančera Vokera i konjušara Hendegera vladao je otvoreno neprijateljstvo.

Nadzornik ranča, sedokosi Bil Kvantor, sporečkao se sa Vaskom. Ovaj ga je tako pretukao, da je nadzornik sledećeg dana napustio imanje.

Džoni Vajs, Hari Gordenes, Mek Endrju i Leo Mekintoš, svi ljudi, na koje se ranije nadaleko poznati odgajivač konja Bat Voker mogao potpuno da osloni, sada su nestrpljivo primali rančerovala naređenja i mrzovoljno ih izvršavali.

Bilo je tu još nešto. Rančer je imao sestru koja se rodila kada je on već imao trideset i jednu godinu. Njoj je sada bilo dvadeset i tri. Nije bila neka izuzetna lepotica, ali stasita devojkica, za kojom bi se svako u ovom kraju okrenuo.

Konjušar Vasko se nije samo okretao za njome, nego se čak tako ponašao prema njoj da je rančer bio ozbiljno zabrinut za sestrinu budućnost.

Razloga za Vokerovo neraspoloženje prema Vasku bilo je na pretek. Prilikom kupovine i prodaje konja nije zastupao interese svoga gazde, kako bi se to prirodno očekivalo, tako da je rančer pretrpeo izvesne štete.

Pred ostalim ljudima, naročito trgovcima konja, visoki momak se ponašao u izvesnom smislu kao novi nadzornik na Vokerovom ranču. Razmetao se i ponašao svojeglavo, tako da mu je rančer dan pre svoje nesreće jasno stavio do znanja da tako dalje ne ide. Naglasio mu je da je to još uvek njegov ranč i da će tako i ostati.

Vasko je samo prezrivo odmahnuo rukom i uzvratilo:

— Nemojte se šepuriti, Voker.

Rančera je nazvao Voker, ne izgovarajući ni reč mister ni gazda. Uopšte uzev, nije razgovarao sa njim na način na koji kauboj razgovara sa svojim gospodarem.

Situacija se sve više zaoštvala. Prepodne na dan nesreće, ponovo je došlo do oštre prepirke između visokog Vaska Hendegera i vlasnika ranča.

Vasko je naredio da riđi ždrebac mora da se ukloni iz dvorišta. Kad je to rekao, rančer ga je pogledao s krajnjim užasavanjem i nevericom. Nije bio u mogućnosti da ovom opasnom nametljivom čoveku bilo šta kaže.

Jednostavno se onesvestio i pao kao mrtav.

Trojica Vokerovih momaka uneli su ga u kuću.

Mlada žena posmatrala je ovu scenu sa kuhinjskog prozora. Nesposobna da se makne s mesta, uplašeno je posmatrala ljude kako umose njenog brata u kuću.

U sred dvorišta stajao je Vasko Hendeger. Bacio je pogled na mladu ženu, kao na nešto što mu već pripada. Onda se okrenuo i naredio Endrju i Vajsu da što pre uklone drepca iz dvorišta.

— Vodite ga Džonsonu u Tuskaroru. On će već pronaći nekog idiota, kome će ovu zver utrapiti.

Na to Meri Voker gurnu prozor.

— Mister Vajs! — viknula je odlučnim glasom. — Mister Endrju! Taj konj ostaje ovde.

Na to se Vasko okrete i lagano pođe prema njoj. Došao je do pod sam kuhinjski prozor i odmerio je izazivački.

— Šta hoćete vi, Meri? Vaš brat se onesvestio. Neko konačno mora da se brine o poslovima ovde.

— Sasvim tačno, mister Hendeger — uzvрати mu žena hladno. — Možda će vam pasti na pamet da sam ja ta koja ovde izdaje naređenja i vodi imanje u trenutku kada to moj brat nije u stanju.

Vasko odmahnu na njemu svojstven način rukom i promrmlja sebi u bradu nešto pogrdno na račun žena.

Meri Voker se i ranije trudila da ovog nametljivog tipa postavi na pravo mesto i ukaže mu na njegova prava i njegove dužnosti. Veoma često je upozoravala brata. No, bez obzira na sve to, Vasko Hendeger se, korak po korak, probijao nezadrživo napred, sticao je sve veću moć, tako da uskoro niko nije ni sumnjao da je zapravo on pravi gospodar Voker ranča.

*
* *

Rančer je preboleo svoju tešku nesvesticu. Međutim, od čega mu je pozlilo, šta ju je prouzrokovalo, nije znao ni on ni bilo ko drugi. Stari doktor Biling iz Tuskarore stalno je odmahivao glavom. Ni on nije mogao da nađe objašnjenje zbog čega je ovaj, do tada tako zdrav, živahan čovek jake volje najednom popustio.

Bila je to neka vrsta jake paralize tako da rančer danima nije mogao da makne ni prstom. Iako je Meri Voker stalno govorila ljudima na ranču da je njenom bratu iz da-

na u dan sve bolje, svi su bili uvereni da je nesrećni Bat Voker gotov.

Možda će mu nekada poći za rukom da pokreće prste, ili čak nogu, no to je bilo sasvim neizvesno. Najvažnije je da ništa ne bi više moglo da izmeni opštu situaciju na ranču.

Da li je Meri Voker bila osoba dovoljno jaka, u stanju da vodi ovako veliki ranč? Tim pitanjima niko nije razbijao glavu. Takvu brigu prepustili su porodici Voker.

Opšta gužva, koja je nastala, išla je Vasku na ruku. Ljudi koje je uspeo da pridobije za sebe, sve su glasnije zahtevali da ovaj bezobzirni čovek postane bar nadzornik, ako ne i gazda.

Čovek, koji je sada duboko očajan ležao oduzet u postelji, nikada nije mogao ni da sanja da će njegova prava biti do te mere ugrožena.

Ophrvan nevoljom, rančer je došao na pomisao da pozove svog starog prijatelja, beležnika Bejkera, kome je u svoje vreme poverio sva dokumenta u vezi sa posedovanjem ranča i ostale važne papire.

Zamolio je starog Bejkera da brižljivo čuva te papire i da se prilikom dolaska na njegovo imanje dobro čuva Vaskovih ljudi.

Voker je bio u pravu, kada je posumnjao da je Vasko prisluškiavao razgovor, koji je na tu temu vodio sa sestrom.

Na nesreću, stari Bejker je ne samo dao svoj pristanak da dođe na ranč, nego je čak i precizirao vreme kada će stići.

Ma koliko da su sumnjali u robusnog čoveka, Bat i Meri Voker

ipak nisu znali da je Vaskova moć tolika da čak kontroliše i poštu.

Stari Bejker nije stigao do Amarilja.

Vaskovi ljudi su ga na jedan podmukao zverski način uklonili s puta. Pri tom nisu zazirali da zbog toga ceo voz dignu u vazduh.

Ono što je kreolac tražio u džepovima starog Bejkera, koga je prethodno ustrelio s dva metka, nije uspeo da pronade.

Jednooki zločinac Irvin Lork je svog ranjenog ortaka kreolca ostavio na cedilu i odjahao sa mesta zločina, ne dokopavši se dosumenata, zbog kojih je ceo poduhvat i izveden.

Naravno, nije odustao odmah od dokumenata. Brižljivo je pretražio mesto nesreće. To nije bilo teško, jer su baš između Tarpina i Greja vozovi uglavnom bili prazni. Prema tome, nije im bilo teško da odmah prepoznaju starog beležnika. Konačno, pre nekoliko godina dolazio je na Vokerov ranč tako da ga je jednooki Irvin Lork video.

Nesrećni Bejker nije prepoznao Lorka, ali ga je Vokerovo upozorenje učinilo opreznim, tako da je sve vreme puta zazirao.

Iako nisu našli dokumenta i tako izvršili naređenje koje im je Vasko dao, dva razbojnika su ipak izvršila zločin.

Beležnik Bejker je bio mrtav.

* * *

Na Vokerovom ranču je radio mali crnac od šesnaest godina, deran koji je sa očajanjem i dubokim ža-

ljenjem pratio šta se na imanju njegovog bolesnog gospodara dešava.

Mali crni Džesi je bio beznačajan štalski momak i od Vaska dobijao svakodnevno šamare i bubotke. Surovi čovek je gotovo uživao u tome da muči malog crnea.

Jednoga dana je sasvim slučajno kroz tanak drveni zid kaubojske kuće čuo kako Vasko izdaje naređenje Lorku i kreolcu da na svaki način spreče beležnika da stigne na cilj. To mprilikom je mali crnac došao na jednu doista neobičnu pomisao.

U subotu je morao da odvede dva konja daleko dole u Amariljo. Pošto je do velikog grada bilo punih trideset milja, crnac je krenuo u tri sata, u zoru.

Stigao je još u toku prepodneva u grad, predao konje u Kalnerovu konjušnicu, a onda nastavio da ide glavnom ulicom Amarlija, u kojoj je vrilo od sveta, sve do nove zgrade pošte.

Bila je to pošta u kojoj su radila tri čoveka.

Mali crnac pokupi nekoliko, s mukom ušteđenih dolara iz džepa, i uđe u poštu.

Mladi, plavokosi službenik ga odmeri mrzovoljno.

— Šta tražiš ti ovde?

Štalski momak duboko uzdahnu vazduh i reče:

— Treba da predam jedan telegram.

— Kuda?

— U Dodž Siti.

— Kome?

— Maršalu Erpu.

Činovnik podiže glavu i pogleda dečaka iznenađeno.

— Kome?

— Već sam vam rekao, mister: maršalu Erpu. Telegram treba odmah da bude poslat.

— Tako dakle, mora? Maršalu Erpu. Činovnik pogleda dvojicu svojih kolega i namignu, što je trebalo da znači crnog momka mora da je konj udario kopitom u glavu.

Džesi preda tekst. Međutim, činovniku nije padalo na pamet da ga pročitaju. Sva trojica su se grohotom smejala. Crnac učtivo upita:

— Koliko to staje?

Činovnik reče drsko veoma visoku sumu: — Sedam dolara.

Štalski momak ih položi na sto.

Da su mu tražili dvadeset ne bi mogao da plati. Imao je ukupno trinaest ušteđenih dolara.

— Još nešto? — upita činovnik.

Džesi pokaza na telegram.

— Morali biste ga još danas poslati. Veoma je hitno.

— Aha.

Plavokosi mladić ga nije poslao, a ni dvojica njegovih kolega. Uzeli su novac i popili ga te iste večeri u obližnjem baru.

Kasno uveče, vraćajući se iz krčme kući, poštanski činovnik Džon Hjuston sreće svog ujaka, vozača poštanske kočije, Džima Vajta. Pošto je bio pripit, ispričao je svom ujaku odakle mu novac. Pomenio je pritom i „idiotski telegram”. Samo što je završio rečenicu a ujak mu zalepi jedan žestok šamar. Mladić se već gotovo otreznio i zbunjeno pilio u ujaka.

— Šta ti je?

— Gde je tekst? — upita vozač zapovednički.

— Unutra u kancelariji, negde u korpi za otpake, ukoliko Edi njime nije pripalio cigaretu.

— Polazil!

Vozač poštanske kočije dokopa svog nećaka za mišicu i grubo ga povuče u poštu.

Mladi činovnik je morao da otvori vrata i pri svetlosti fenjera, pričvršćenog za trem, da pretrese obe korpe. Konačno je našao traženi papir. Na njemu je pisalo: „Maršalu Vajatu Erpu u Dodž Siti. Potrebna mi je pomoć, Voker.”

— Poznaješ li tog crnog dečaka?

— Ne poznajem, ujače.

— A tog Vokera?

— Ni njega.

Snažnom šakom vozač poštanske kočije još jednom prilepi mladiću šamar.

— Šta si ti, praznoglavi mangupe, uopšte mislio? Zar ti nije palo napamet da taj Voker može sutra da dođe ovde i zahteva svoja prava? Napred na telegraf! Predaj telegram odmah ovog trenutaka, ili ću ti sabiti sve zube u grlo.

— Ali ujače, šta ti pada na pamet — pitao je činovnik, sada već potpuno otrežnjen.

— Zaveži momče, inače ću ti pokazati. Odmah učini ono što sam ti kazao, inače ćeš dobiti takve batine, kakve u životu još nisi dobio.

Tako je, srećom, poruka malog peona stigla na cilj sa samo nekoliko sati zakašnjenja.

*
* *

Maršal Erp se nije pripremao za taj put tako dugo, kao što je to učinio stari beležnik iz Nebraske. Nije, uostalom, ni imao šta da se pripre-

ma. Samo je vođi svojih pomoćnika, Batu Mastersonu, preneo šta treba u njegovom odsustvu da čini, i odjurio na železničku stanicu, tako da je uhvatio prvi voz koji ide na jug. Nije poneo na put čak ni rublje.

Maršal Erp je ušao u isti voz, koji je starog beležnika odveo u smrt.

Maršal je veoma žalio što ovoga puta nije mogao da povede Doka Holideja. Nekadašnji zubni lekar je pre dve nedelje otputovao u Sent Luis da obavi neke poslove, obnovi svoju kicošku garderobu i sedne malo za neki dugi kockarski sto.

Dav čoveka, koja su bila pozvana u pomoć na daleki ranč u Teksasu, krenula su na put.

Jedan je od njih već ispao iz igre. Ležao je nekoliko inča ispod zemlje na obroncima Severnog Kanadijana. Pukom slučajnošću je u odlučujućem, presudnom trenutku, u minut do dvanaest predao nepoznatom strancu u ruke veoma važne dokumente sa Vokerovog ranča i ne slućeći da ih je predao u najbolje i najsigurnije ruke.

Rančer je već punih dvadeset sedam dana ležao nepomičan u postelji. Sestra ga je nesebično negovala, boreći se svim silama za njegov život.

Tog pre podneva sedela je umorna lica posle probdevene noći kraj bravovljeve postelje, pokušavajući da odgoneta šta bolesnik želi, jer je još uvek veoma teško govorio.

— Ja znam, Bat — rekla je Meri, blago ga milujući rukom po čelu. — Ti misliš na mister Bejkera. Ali moraš da imaš strpljenja. Konačno, to je veoma dug put, koji stari čovek treba da prevali. Naravno, proteklo

je gotovo mesec dana od kako smo mu poslali telegram. No on će ipak doći, sigurna sam u to. Ne treba da brineš.

— Ranč — mucao je Voker očajno. — Ranč, Meri. Preko trideset godina sam radio da ga podignem i proširim. A sada nam, u ovakvom trenutku, bog šalje za vrat tog Vaska, sotonu u ljudskom obličju.

— Nemoj da brineš, Bat. On nam ne može ništa. Ovo je tvoj ranč i tvoj će i ostati. Ukoliko se ispostavi da je mister Bejker bio doista sprečen da dođe ovamo, ja ću odjahati preko u Tuskaroru i razgovarati sa šerifom.

Tužan osmeh zaigra na bolesnikovom licu.

— Kod Marša? Kod tog ljigavca? Zar ga nisi prošlog meseca videla ovde kraj našeg korala? Zar ti je promaklo kako je Vasko naredio jednom od štalskih momaka da donese piće za njegovog prijatelja šerifa.

— Ako je tako, obratiću se predsedniku opštine.

— Džemsu Morgentau? Tu ćeš imati isto tako malo sreće kao i kod šerifa.

— U redu, najzad mogu da odjašim i u Amariljo — reče devojkaprkosno.

— Ni u kom slučaju! — uzviknu paralizovani čovek. — To znači trideset milja tamo i trideset milja natrag. Ostaćeš ovde.

Na to su se naglo otvorila vrata. U njima je stajao džinovski Vasko. Raskoračen, sa rukama na bedrima.

— To isto bih vam i ja savetovao,

Meri. Koliko se razumemo Voker! Bez mene bi sve na vašem imanju odavno propalo. Meni prema tome treba da zahvalite što se svi poslovi obavljaju normalno.

Meri se trže.

— Napustite sobu, mister Hendeger!

Vasko se izazivački nasmeja.

— Čuj, čuj zmiju kako sikće!

— Ja sam vam već kazala da treba da napustite sobu!

Izbezumljena od gneva i uvrednosti devojkapriđe Vasku.

— Poslednji put vam nalažem, mister Hendeger, da napustite rančerovu bolesničku sobu.

— Rančerovu? — upita gorostas prezrivo. — Zar tog bogalja još nazivate rančerom, tu bespomoćnu gomilu mesa i kostiju, kojoj bi još jedino sanduk odgovarao.

Izbezumljena od gneva, mlada žena zamahnu i udari. Sve se odigralo tako munjevito da drski čovek nije mogao da izbegne udarac. Levi obraz mu se crveneo. Goreo je od Merinog šamara.

Bat Voker, koji je mogao da otvori samo desno oko, zažmure na njega da ne mora da vidi ono što će se sada dogoditi.

Kauboj prvo naglo odgurnu ženu, a zatim pođe za njom i počeo nemilosrdno da je udara po licu, rukama, leđima, ponovo po licu, da bi je najzad grubo pilepio za zid polu onesvešćenu. Klonula je na kolena.

Van sebe od očajanja, rančer je morao da doživi ovu scenu.

Hendeger je režao od gneva. Stao je na vrata i rekao:

— Koliko da se razumemo, Meri, ovde sve mora da ide kako ja to hoću.

Devojka nije više bila u stanju da mu ma šta odgovori.

*
* *

Slučaj, koji je već odigrao veoma značajnu ulogu u događajima, još jednom se umešao.

Mali crnac Džesi bio je prvi koji je ugledao dvokolicu kako nailazi sa severoistoka. Radio je u štali i kroz otvor između dasaka posmatrao kočiju koja se približavala. Možda mu ona i ne bi privukla pažnju da nije dolazila baš iz tog pravca.

Inače, put na Vokerov ranč iz Taskosa vodio je sa severne strane. Međutim, onaj ko koristi drugi uzani putić sa severoistoka, mora da veoma dobro poznaje ovaj kraj.

Džesi je ugledao riđu kobilu, laka kola sa visokim točkovima, zatim čizme i crne pantalone čoveka, koji je upravljao kočijom i preplanule snažne šake koje su držale dizgine. Posle toga je ugledao ono zbog čega nije mogao da spreči uzvik oduševljenja.

Vajat Erp! Usne štalskog momka su drhtale kao i široke nozdrve. Bio je uzbuđen.

Ugledao je, naime, veliki batlajn specijal na bedru čoveka u kolima. Gurnuo je rasklimatanu dasku, proturio svoju crnu ruku i mahao.

— Helou!

Čovek iz Misurija zaustavi kočiju.

Džesi iskoči na ulicu, pade, uspravi se i skide svoj okrugli šešir s glave.

— Mister Erp!

Maršal ga je odmah prepoznao.

— Džesi! I ti si još uvek ovde. Nebesa, pa ti si u međuvremenu izrastao u čitavog momka.

Mladić priđe sasvim blizu kočiji.

— Morao bih s vama da govorim, mister Erp.

— U redu, momče. Nego, zar to ne bi moglo malo da prička?

— Ne, maršale, veoma je hitno.

Štalski momak ga zatim obavesti o svemu što se događalo u pokrajini.

— Vasko? — upita maršal zamišljeno. — Sve mi se čini da sam o njemu već čuo.

— On je jedan veoma zao i podmukao tip, maršale. Niko ne može da mu stane na put. Od kako je gazda bolestan, ovde je sve pošlo naopako. Meri nije u stanju da se brani od njega. Jutros je čak tukao. Stajao sam ispod bolesničke sobe i sve čuo. Da sam nekim slučajem imao kolt, mister Erp, odmah bih... — Prekinuo je u pola rečenice, boreći se da ne zaplače pred maršalom.

— Tukao? — ponovi čovek iz Misurija, namrštivši se. — Pa to ne može biti moguće.

— Jeste, jeste sigurno.

— Zbog čega? Da nije možda isčeprkao da mi je Meri poslala telegram?

— Ne, to i nije mogao. Gospođica Meri vam uopšte nije poslala telegram.

— Ne, a ko je onda? Mislio sam

da ovde nema nikog više od poverenja.

— Ja sam ga poslao — procedi hrabar dečak kroz zube, oborivši glavu.

— Ti! — Maršal ga je gledao s divljenjem. — Kako ti je to palo na pamet?

— Zbog toga što mister Bejker nije došao. Mi smo ga nestrpljivo očekivali.

— Bejker — ponovi maršal.

— Da, beležnik iz Nebrasake, kod koga su se svi gazdini papiri nalazili.

— Zbog čega?

— Trebalo je da ih odnese u Vašington. No, mister Bejker se nije javio. Hoću da kažem, javio se, ali nije stigao ovamo. Verovatno je hteo da odavde pokrene celu stvar, da je preuzme u svoje ruke. Na žalost nije došao a trebalo je još pre nekoliko dana.

— Bejker? — Maršalova ruka kliznu prema džepu u kome se nalazio zamotuljak, koji mu je predao stariji čovek u vagonu pre nego što je poginuo.

— Reci mi: po svoj prilici, rančer ništa ne zna o onoj stvari s telegramom?

Crni mladić odmahnu glavom.

— A gospodica Meri?

— Ni ona.

— Zna li neko uopšte za taj telegram?

— Niko.

— Ali, sam si mi rekao, Džesi, da se ljudima iz pošte u Taskosi ne može verovati.

— Da, mister Erp. Zbog toga nisam ni poslao sa te pošte.

Vajat izvuče iz džepa zgužvani telegram i pogleda ga.

— Amariljo! — uzviknuo je iznenađeno. — To dosad uopšte nisam primetio.

— Da, morao sam da idem poslom u Amariljo, pa mi je to ispalo vrlo zgodno.

Maršal pomilova hrabrog dečaka po kovrdžavoj kosi.

— Slušaj me, Džesi, ti si divan dečak. Tvoj gazda će ti biti zahvalan.

— Ah, kad bi ponovo bio zdrav.

Čovek iz Misurija se zamišljeno počeo izi uha.

— Koga ima još od ljudi ovde, koji me poznaju? — upitao je iznenada.

— Džimi Osvin, Henk Ston i Kold Voter vas poznaju. No, oni su, sva trojica na majuru. Samo je stari Oven Mekirn ovde u dvorištu, a on vas poznaje.

— Mekirn, crvenokosi Irac? U redu! Idi odmah do njega i reci mu da dolazim, ali da nipošto ne oda moje ime. Naprotiv, on čak treba da tvrdi da me poznaje i da sam ja kovač Donegan iz Kanzasa.

Dečak klimnu glavom.

— Ali kako mislite da sa tako otmenom kočijom uđete u dvorište?

— Ne moram ni da ulazim.

— A kobila?

— Nju ću jahati. Hodi, mogao bi da mi pomogneš da je osedlam.

Vajat Erp izvuče sedlo iz sanduka, a dečak mu pomože da ga pričvrsti na leđa konja. Posle toga mali Džesi šmugnu oprezno natrag u štalu, a maršal sačeka još neko vreme. Petnaest minuta kasnije ujahao je u dvorište, ušavši kroz veliku

kapiju. Stigao je u trenutku kada je jedan ogroman, krupan čovek divljim udarcima bacio malog Džesija na zemlju.

Munjevito je potegao revolver iz opasača.

Odjeknuo je pucanj.

Novi beli šešir Vaska Hendegera odleteo je s glave i pao u stajsko đubre.

Gorostas je zastao kao ukopan.

— Hej — uzviknuo je svojim dubokim prodornim glasom. — Šta ti pada na pamet? Jesi li poludeo? Ko je ovaj probisvet uopšte?

Preko, u rančerskoj kući, pomakla se jedva primetno zavesa i na otvorenom prozoru se pojavilo modro i natečeno lice Meri Voker.

Očima punim neverice posmatrala je visokog jahača, koji je upravo punio revolver.

— Bat — promuca devojka, s mukom izgovarajući reči. — Ja mora da sam poludela ili oslepela, ili ne znam ni sama šta je sa mnom. Tamo dole u dvorištu... stoji... Vajat Erp.

— Ali Meri, dete — jeknu bolesnik u paničnom strahu da mu sestra nije poremetila umom. Negovala ga je danonoćno i neumorno. — Dete, hodi ovamo. Sedi na postelju. Zvaćemo Pegi, ona može da preuzme ovaj posao. Meri!

Nije ništa odgovorila. Njene oči ostale su prikovane za široka leđa čoveka, čije lice nije mogla da vidi, ali bi ga među stotinama i sa većeg rastojanja mogla da prepozna s leđa.

— Bat, ah Bat! — Zarila je lice u šake, jecaj joj je protresao telo.

— Meri, sestro, umiri se. Sve će biti bolje. Pogledaj, evo mogu da pokrećem levu ruku, a i sa nogom mi je već bolje.

Žena je netremice gledala u dvorište. Jahač je upravo kliznuo iz sedla. Jedva se uzdržala da ne uzvikne od radosti. Način na koji je jahač sišao iz sedla samo je potvrdio da nipošto nije pogrešila.

Sigurnim koracima prišao je gorostas, višem skoro za celu glavu.

Sada su stajali jedan prema drugom.

Iako je Hendeger bio znatno viši od Vajata Erpa, izgledao je, onako nezgrapno i bezoblično, bedno prema visokom, lepo građenom, uspravljenom i naočitom čoveku iz Misurija.

Vasko Hendeger još uvek nije mogao da se snađe, niti nađe reč, do te mere je bio iznenađen onim što se dogodilo.

Čovek iz Misurija mu priđe na četiri jarde, dodirnu obod šešira i reče:

— Moje ime je ponekad Donegan, dugonjo. Ja sam kovač. Svim sigurno je na vašem bogatom ranču dobar kovač potreban.

— Mi već jednog imamo, ali bez obzira na to, Donegan, kako ti je palo na pamet da pucaš na mene? Šteta što ću ti tvoje lepo uskršnje odelo iscepati sada kad te budem pretukao.

— Nemoj, Kadi, čemu ljutnja?

— Ja se ne zovem Kadi, čoveče — brecnu se Vasko.

— Ne? To je šteta, a i greška tvojih roditelja. Trebalo je da se zoveš Kadi. Ja sam imao jednog ujaka, dugog kao ti. Bradom je do-

dirivao ivicu krova. Zbog toga smo ga svi zvali Kadi.

— Mora da si poludeo čoveče — uzviknu Hendeger i pođe korak bliže čoveku iz Misurija.

Ljudi, koji su se zatekli na ranču, stajali su kao omađijani uzbuđeno posmatrajući scenu. Ovo što se sada odigravalo već godinama nisu imali prilike da dožive na Vokerovom ranču: da se neko usudi da otvoreno istupi protiv Vaska!

Maršal sasvim mirno izvadi iz levog džepa cigaru i kresnu šibicu o nokat na palcu.

— Morao bi da budeš znatno mirniji, Kadi. Uostalom, ne bi bilo loše, da lečiš svoje nerve. Nebesa, rančer mora da je neki pogan čovek, kada toliko iscrpljuje svoje beznačajne štalske momke. No, ne brini Kadi i to će proći.

Vasko je posmatrao maršala kao što se posmatra neki opasni umobolnik.

— Slušaj me, uštogljenko! Penji se na tu tvoju ragu i gledaj da što pre odmagliš odavde, dok od tebe nisam načinio iverke.

Vlastoljubivi Vasko Hendeger, navikao da samo izdaje naređenja, doživeo je to da mu stranac priđe sasvim blizu, odgurne ga grubo ustranu i podigne zadnju nogu konja kraj koga je gorostas stajao.

— Dakle, šta sam kazao? Od sedam eksera pet je izgubljeno, a jedan samo što nije ispao. Osim toga, potkovica je loše postavljena i preduga. To je neko uradio kao od bede.

— Mladiću, šta ti pada na pamet?

— Baš kao od bede — nastavio je maršal za svoj račun. U međuvre-

menu je pregledao i ostale tri noge konja, a onda se licem okrenuo prema Vasku i prekrstio ruke na grudi.

— Reci mi, molim te, da nisi možda ti to uradio, Kadi?

— Ja? Čoveče! — Hendeger zamahnu ogromnom pesnicom.

Ljudi u dvorištu, koji su sve ovo posmatrali, već su videli čoveka u crnom odelu kako leži u đubretu kraj Vaskovog belog šešira.

Međutim udarac nije pogodio cilj.

Teška pesnica je zviždeći proletela iznad maršalove glave. Munjevito se sagnuo u poslednjem trenutku.

Povučen zamahom sopstvenog udarca, kauboj je poleteo napred i našao se u đubretu. Upravo tamo gde je hteo da pošalje ovog neprijatnog kovača Donegana.

Vajat pogleda na dole, zadenu palčeve u prsluk i nabra čelo.

— Nije valjda, Kadi! Kakve to vežbe izvodiš u slobodno vreme? Ja to činim, na primer, ujutro kad ustanem, a ne u sred podneva. Kad već pomenuh podne, da li ste vi ovde ručali? Ako ovde radim, hoću ovde i da ručam, to je bar jasno. A pošto je moj otac uvek govorio: prvo treba raditi pa onda jesti, odmah počinjem sa radom.

Poveo je konja za uzde do otvorenih vrata šupe, koja je služila kao kovačnica.

— Ah, ovde ima već vatre, ali je zapuštena. To nikada ne treba činiti. Hodi, crno momče — doviknuo je Džesiju — ti ćeš mi pomoći.

Skinuo je šešir i pripasao kožnu košulju. Mali Džesi mu je hitro prišao i držao je konja.

Vasko i ostali ljudi u dvorištu

pratili su pogledom kovača. Lica su im delovala iznenađeno i glupo.

Nikada još nisu videli čoveka da tako brzo skine staru potkovicu i pričvrsti novu. Kada se ljuti beličasti dim digao sa konjskog kopita, maršal je munjevito prikucao ekserre klještima, prelomio vrhove, a onda ih sa dve različite turpije izgladio. Svi posmatrači su bili uvereni da će ovaj izvanredni kovač Donegan ostati da radi na ranču i da ga niko neće oterati.

Među posmatračima je ipak bio neko ko je bio drugog mišljenja. Vasko. Prišao je bliže, odgurnuo konja, zalepio malom crncu šamar i postavio se ispred Vajata.

— Pazi se dobro, Donegan! Taj blef ovde ne zanima nikoga.

— Blef? — Uzvрати oslovljeni. — Ako tako misliš, pusti da te konj jedanput ritne. Da vidimo hoćeš li onda reći da je to blef.

Vasku pojuri sva krv u lice.

— Koješta! Šta je to uopšte potkovati konja. Ja mogu da potkujem petnaest nogu dnevno.

— Ovog kvaliteta? — prekide ga maršal nemarno i pokaza na skinutu potkovicu. — Mogu da zamislim. Takvih bi ja mogao šezdeset pa i sedamdeset.

— Napolje iz kovačnice — urlao je Vasko. — Nama kovač nije potreban. Naročito ne takva zamlata. Skidaj tu kecelju.

Povukao je kožnu kecelju tako naglo da se prekinula.

Na to ga Vajat Erp udari šakom kao sečivom po mišici.

Vasko pusti kecelju.

— Šta? Ti, pogani lupežu, usuđuješ se da dodirneš gazdu ovog

ranča. Mom strpljenju je doista kraj.

Hteo je da povuče maršala za ruku i izbaci ga iz dvorišta.

Maršal ga gurnu tako naglo i žestoko unazad da je natrčao na vrata šupe.

— Ako neko hoće da radi zajedno na nekom ranču, Kadi, pre svega je važno da se dobro razume. Džek Donegan se svuda sa svim dobro razumeo. Zbog toga, da nesporazuma ne bi bilo, ne volim uopšte da me neko dodiruje. Devojke su, priznajem, izuzetak. S tobom je nešto drugo, Kadi. Ti imaš vrlo čudne manire. Već vidim da mi se neki od njih ne dopadaju. No, i to će se urediti.

Vasko isturi glavu napred. Oči samo što mu nisu ispale iz duplji.

— Smrskacu te, pseto — vikao je izbezumljeno.

— Ali, ali, Kadi, kakvi su to izrazi? Pa ti imaš mnogo gore manire nego što sam i sanjao.

U gorostasovim očima se pojavi gotovo ludački sjaj.

— Donesite sanduk! — urlao je. — Donesite sanduk, momci, sad je gotovo.

— Šta bi? — Upitao je maršal sa nedužnim izrazom lica. — Već hoćeš da umreš. To je šteta. Mislio sam da ćemo još neko vreme razgovarati. Takav mekušac, kao ti, pa to je grozno. Nisam još takvog sreo.

Vasko skoči napred. Ledeni pogled kovača Danegana trebalo je da ga opomene. Ta neverovatna munjevita promena na licu njegovog protivnika. Kao da se pretvorio u kamen i led. To je razjarenom Vas-

ku promaklo, pa se kao zver bacio napred.

Maršal je poskočio ustranu. Kratko zamahnuo levom pesnicom i zario je gorostasu u pleksus. Pogođeni se zgrčio. Vajat je to iskoristio i drugom pesnicom ga pogodio u bradu. Konjušar Hendeger je bio potpuno ošamućen.

Na iznenađenje svih prisutnih, neobični kovač Donegan izvuče iz džepa crnu cigaru i razočarano pogleda u list duvana, koji se bio odlepio. Ovlažio ga je jezikom, pritisnuo i rekao više za sebe:

— To dolazi otuda, što neki ljudi ne umeju da rukuju ni svojim sopstvenim šakama. Dakle, šta je s tobom Kadi? Zar nećemo posle ovog malog osveženja zajedno na ručak? — Zatim je ispružio glavu prema kuhinjskom prozoru i dodao: — Miriše divna pečenica. To je ono što čika Donegan najviše voli.

Skinuo je kožnu kecelju i naredio malom crncu da zgrne pepeo na žar, a onda pošao nekoliko koraka prema svojoj kobili. Zastao je na pola puta.

— Hej, Kadi? — obratio se još uvek poluošamućenom Vasku. — Šta je doista s tobom? Zar žališ za sandukom, koji ti više izgleda nije potreban? Hajde, idemo da jedemo.

Ako je Vajat Erp u sebi mislio da je ovom čarkom uspeo da umiri Vaska, veoma se prevario.

Hendeger je najednom počeo da urla kao pomahnitao.

— Taj udarac ćeš mi platiti svojim životom.

— Koji udarac, Kadi? Bilo ih je dva. Hoćemo li da bacamo dolar?

Vasko je već bio kod njega, zamahnuo desnicom, promašio, zatim ponovo zamahnuo. Ovog puta levicom i ponovo promašio. Onda je munjevito opet zamahnuo desnom rukom i uspeo da dobro zakači maršalovu bradu. Iako to nije bio udarac svom snagom, dobro je protresao Vajata i ujednom mu stavio do znanja da nipošto ne sme da dozvoli da ga džinovski Vasko još jednom pogodi.

Maršal je prešao u napad. Udarao je čas levom, čas desnom rukom, poskakivao, izmicao, prilazio kao fantom, dok je njegov protivnik mlatarao rukama kao krilima vetrenjače. Ipak još uvek niko od posmatrača nije ni pomišljao da secuje na pobedu tobožnjeg kovača Donegana. Čak su neki smatrali da bi bilo daleko bolje da je odjahao odmah i ostavio Vaska poraženog i osramoćenog. U tom trenutku nije u dvorištu bilo nikog koji nije u sebi pomalo i likovao zbog onoga što je Hendeger doživeo. Najzad, on je veoma ružno i grubo postupao sa svim kaubojima.

Sada je pošto poto pokušavao da maršala pritera uz kuhinjski zid. Prosto se kao kamena gromada od preko sto trideset kila valjao prema protivniku, jedva težem od osamdeset dva kilograma. Hteo je da ga satera u zid od pečene opeke i da mu smrska glavu. Dva puta je promašio maršalovu glavu i pesnicom udario u zid. U trenutku je uspeo da nađe slabu tačku u maršalovoj odbrani, to jest nezaštićeni deo između grudi i pasa i udario pesnicom.

Čovek iz Misurija je za trenutak

video pred očima svice, a zatim je sve utonulo u crnilo i noć. Kao iz velike daljine čuo je povike ljudi iz dvorišta i prodoran ženski krik.

Baciti se u stranu! Otkotrljati!

Tako je i bilo. Glas iz podsvesti ga je naterao da to učini. Vođen podsvešću, načinio je baš te, sto puta ponovljene pokrete.

Džinovski kauboj je primetio da je pogodio svog protivnika, likovao je u sebi i upravo se spremao da još jednim zverskim udarcem dokrajči kovača.

Na to maršal poskoči napred, izvuče oštar udarac pesnicom s desnog bedra kratko. Bio je to udarac koji je diva pogodio u jagodičnu kost. Iznenadeni kauboj podiže obe ruke prema bolnom mestu na licu i u deliću sekunde se potpuno otkri.

Tada se dogodilo nešto što ni jedan od posmatrača u Vokerovom dvorištu nikada neće zaboraviti.

Vajat Erp se bacio na svog protivnika kao divlja mačka. Zamahnulo je levom pesnicom i nepogrešivo kao kovačkim maljem pogodio Vaska u pleksus.

Iako snažan kao medved, Henderger još nikada nije uspeo da zada tako snažan udarac. Sada je morao da ga primi.

Stajao je paralizovan od udarca. Bio je ukočen, a težinu tela je preneo na pete blago se zanevši u nazad. Pogled mu je bio staklast i iznenađen.

Vajat Erp se stvorio pred njim. Uspeo je da prikrije teško disanje od snažnog udaraca i upitao:

— Dakle, Kadi, kako si?

To je bilo suviše za Vaska Hendergera. Iako je, uprkos nenasnim

bolovima, izgubljenom vazduhu i trenutnoj paralizi uspeo da se održi na nogama, ove kovačeve reči su mu oduzele poslednju snagu. Klonuo je na kolena. Vajat ga grubo potapša po ramenu.

— Znaš šta, Kadi? Tu preko, odmah uz ambar, ima jedno lepo mirno mesto. Kako bi bilo da se tu uvek sastajemo pred ručak i da se malo zabavljamo. To je dobro za apetit.

Džinovski kauboj je s mukom hvatao vazduh.

Na to Vajat Erp uze beli šešir iz stajskog đubreta, napunio ga na pijlu za konje vodom, držeći ga tako okrenutog da je voda izlazila u tankim mlazevima kroz dve rupe od metka. Nadneo je šešir s vodom nad Vaskovu glavu.

— Šta kažeš na ovo? Shvataš li bar sada kako Džek Donegan promišljeno radi? Ja sam zapravo te dve rupe izbušio samo zato da bi se ti sada kroz njih mogao malo da osvežiš. Hajde, dugonjo, ustaj inače nam ništa od pečenice neće ostati. Kad bi znao koliko ja mogu da pojedem, shvatio bi da sam u stanju da posle jutarnje kafe ostanem za stolom kako mi ništa od ručka ne bi promaklo.

Krenuo je prema kuhinji i pogledao preko ramena. Onda se vratio natrag.

— Dobri Džek je u pravu! Pečenica! Hej, Kadi — rekao je iznenađeno. — Šta je s tobom? Klečiš i moliš se. Zašto? Nema potrebe. Tvojim crnoj duši i tako više spasa nema.

Kauboji su svi krenuli, smeškajući se pritajeno, za novajlijom, ko-

ji im je priredio doista neizmerno iznenađenje. Smestili su se za veliki sto.

Crna Pegi je posluživala.

Prokletstvo, trgao se čovek iz Misurija. Na nju sam potpuno zabravio! Ona me poznaje.

Međutim, crnkinja mu je mirno sipala prvom i kazala na njegovo veliko iznenađenje:

— Možete da ostanete, mister Donegan. Rančerova sestra je videla kako ste potkovali konja. Dobićete pedeset dolara mesečno.

Vajat ustade.

— Pedeset dolara? Recite joj da to ne može. Potreban mi je pedeset i jedan dolar.

— Zbog čega baš pedeset jedan?

— Ja sam onom štalskom momku izbušio dve rupe na šeširu. Siguran sam da će on zahtevati od mene da mu to i okrpim. Neće me stajati manje od jednog dolara.

Vajat je primetio da se Henderger u tom trenutku pojavio na vratima.

— Hej, Kadi, stigao si! Hodi, ovde ima još jedno mesto za tebe. Pri tom je odgurnuo jednog kauboja u stranu.

Vasko međutim nije prišao.

Ukočena pogleda piljio je u čoveka, koji ga je tako sredio i tako užasno ponizio.

Da se njegov protivnik sve vreme bojao da će iz ovog dvoboja izaći poražen, to „dragi Kadi” naravno nije slutio. Promrmljao je nešto sebi u bradu, okrenuo se i izašao.

— Šta ti je? — Vikao je čovek iz Misurija za njim pritrčavši vratima. Bio je tako glasan da se dvorište

orilo. — Baš si bedno pokvario igru. Što se mene tiče, odlično smo se zabavljali. U redu, ako nećeš da jedeš poješću tvoju porciju. Naći ćeš me večeras u Taskoti, kod Edija Danšera. Igraću poker. Edi Danšer! To ime se lako pamti. Ne zaboravi, Kadi, voleo bih da odigram partiju pokera s tobom...

*
**

Posle ručka kuvarica je ušla u kaubojsku kuću i rekla:

— Mister Donegan! Rančer bi hteo da vas vidi.

— Pa ako baš mora...

Pošao je pored crnkinje, preko dvorišta, ka rančerskoj kući.

Konjušar, koji je sedeo sa njim, naglo skoči, pritrča prozoru i pogleda za njim.

— Prokletstvo, taj momak mora da je od samog čelika.

— Jeste li videli onaj niski udarac s bedra, kao munja? Momak je bokser bez premca.

— Kako je samo potkovao konja! — primeti Endrju. Kovač u Taskoti je veoma spretan i brz, ali ovom Doneganu treba dvaput manje vremena. I kako čisto urađen pisao! To je pravi kovač za ovakav ranč.

Kauboj Endrju naravno nije mogao da zna da je tobožnji Donegan još od svoje trinaeste godine na jednom teksaškom ranču stajao uz nakovanj i potkivao konja za konjem.

Ono što se kaubojima najviše dopalo kod novajlije, bio je njegov neman, pomalo neobičan i podsme-

šljiv način ophođenja. Niko za nje-
ga nije predstavljao ni veličinu ni
vlast.

Svi su se nadali da će ga gazda
zadržati.

Gazda? Da li je Voker još bio ga-
zda? Nesrećni, oduzeti čovek, vezan
za postelju, nesposoban da pokrene
i jedan deo tela, pa čak i da govo-
ri. Zar se već odavno na ranču nije
sve izmenilo?

Zar već više od jednog meseca ni-
je dugonja Vasko Hendeger gazda
Vokerovog ranča.

Jeste, baš tako je.

Ono što je najžalosnije, teško da
će se bilo šta i izmeniti. Čak ni ovaj
neobični kovač ništa neće izmeniti.
I kada bi mogao, sigurno ne bih
hteo. Najzad, šta se novajliju sve
to tiče?

Vajat uđe u dnevnu sobu velike
rančerske kuće i ugleda mladu že-
nu naslonjenu na vrata spavaće
sobe.

Crnkinja nečujno zatvori vrata
za maršalom.

Nekoliko trenutaka nisu proslo-
vili ni reč. Čovek iz Misurija je po-
mislio na to da je Meri Voker onda,
kada je poslednji put ovde bio, bi-
la još devojče od šesnaest godina.
Od tada je prošlo skoro punih se-
dam godina. U međuvremenu Meri
je postala odrasla devojka, visoka,
lepo građena, sa veoma izražajnim
licem.

— Mister Erp — prevalila je naj-
zad preko usana i potrčala kroz ve-
liku sobu, posrćući, prema maršalu.
— Mister Erp! — Počela je da jeca.
— Mi smo bili tako očajni! Neshva-
tljivo je da ste stigli ovamo. Koji
vas dobri anđeo šalje ovamo? Ova-

mo, baš sad, u ovom trenutku! Oh,
mister Erp, Bat mi uopšte ne veru-
je. Smatra me umno poremećenom.

Čovek iz Misurija je bio veoma
potresen ovakvim dočekom.

— Molim vas, pođite odmah sa
mnom do mog brata, mister Erp.
Ali, molim vas, nemojte se uplašiti.
On je već mesec dana oduzet.

— Već sam čuo.

— Od koga?

— Džesi mi je ispričao. On mi je
poslao telegram iz Amarilja.

Mlada žena zastade kao ukopana.

— Džesi? Mali crni konjušar?
Taj mali, gotovo neprimetni momak
je imao tako plemenito i dobro srce
i bio pogođen sudbinom svog gospo-
dara?

Stigli su do vrata bolesničke sobe.
Meri je ušla prva.

— Evo, Bat, dovela sam ti miste-
ra Erpa.

Sklonila se u stranu. Kada se po-
gled bolesnog čoveka zaustavio na
pridošlici, oči su mu zasvetlucale,
a rumen se razlila po upalom ble-
dom licu.

— Vajat... — promucio je slom-
ljenim glasom. — Ovo mora da je
nebesko čudo!

— To nebesko čudo ima prilično
crnpu rastu kožu i odaziva se na
ime Džesi — reče maršal veselim
glasom, iako mu u duši baš nije bi-
lo prijatno. Vokera je poznavao kao
jakog, zdravog čoveka pa mu je bi-
lo više nego teško da ga vidi ovako
oduzetog. Međutim, nije smeo da
dozvoli da njegov prijatelj bilo šta
primeti na njegovom licu.

— Da, zamisli, Bat, to je učinio
Džesi — umešala se rančeroва se-

stra. — Nedavno je bio u Amarilju i odande poslao telegram Vajatu Erpu.

— Tako... Džesi... — promrm-lja bolesnik. Nikada to ne bih pomislio. Sada čak nisam u stanju ni da mu se odužim. Ja sam gotov, Vajate. Šta kažete na sve ovo? Pogledajte me. Mrtvac, koji još samo može da diše. Bogalj iz koga život jednostavno još neće da izađe.

Čovek iz Misurija je stajao kraj bolesničke postelje, držao šešir u rukama i ispitivački posmatrao rančera.

— Vi ćete već ozdraviti, Bat, sasvim sigurno. Čovek, kakav ste vi, mora ponovo na noge.

— Nije samo to u pitanju, — ječao je bolesnik. — I moj ranč propada, moje životno delo. Na tome sam radio više od tri decenije. Onaj Hendeger upravo radi na tome da me upropasti. Ne znam šta tog čoveka nagoni na takve postupke. Ja mu za to nisam dao povoda, a on me uništava nemilosrdno.

Vajat se obrati rančerovoj sestri.

— Je li to onaj dugonja, sa kojim sam malopre razgovarao?

Na umornom licu mlade žene prvi put posle nekoliko nedelja zaigrao je osmeh.

— Da, onaj sa kojim ste malopre razgovarali — odgovorila je.

— Vi ste već s njim razgovarali Vajat? — javi se bolesnik.

Meri mu dakle još ništa nije ispričala.

— Da, imali smo jedan malo oštrij razgovor.

— Svađu?

— Ne znam da li bi se to baš tako moglo nazvati. Reč po reč...

— I Vasko Hendeger je ležao na zemlji! — dovrši Meri veselo rečenicu. — Maršal ga je isprebijao na mrtvo ime.

— Ne — jeknu rančer. — Ne, to ne može biti istina! Pa samo što ste stigli. Niste već mogli tog prokletog Hendegera, tog kolosa od mišića, da bacite na tle.

— I te kako ga je bacio — likovala je Meri. — Nisam, međutim imala snage da te u toku borbe obaveštavam, jer nisam znala kako će se završiti.

— Baš si ludica Meri — rekao je brat. — Gde Vajat Erp udari tu trava ne raste. Da si mi samo rekla da je on sasvim sigurno tu dole u dvorištu i da stoji nasuprot Vasku, ja bih ti odmah mogao reći šta će se dogoditi.

— Ali, Bat, pa ja sam ti kazala — branila se mlada žena.

— Kako sam mogao da ti poverujem? U ovakvoj situaciji! Pomislite samo, Vajat, taj lupež ju je pre jednog sata u mojoj sobi tukao! Pogledajte je samo. Tukao je kao što se tuče neki obesni deran zbog toga što je nekom pretio nožem.

— To je već sve uređeno, Bat — rekla je žena odlučno. — Kada je udarac maršalove pesnice poslao tog razbojnika na tle, sve je bilo izbrisano. On više nije onaj isti čovek, koji je još jutros bio. Ovaj poraz ga je veoma obeshrabrio.

— Ja strahujem da ga to neće izmeniti — rekao je bolesnik.

U sobi je neko vreme vladala tišina, a onda mlada žena upita:

— Šta sada treba da usledi, mister Erp? Mi smo se već obratili

Batovom dugogodišnjem prijatelju, beležniku Bejkeru iz Nebrasake. On nam je pisao da hoće da dođe, čak nam je i javio dan svog polaska. Trebalo je već odavno da je ovde.

— Najgore od svega je to — do-
dao je bolesnik, jedva izgovarajući
reči, što sam mu sva dokumenta o
posedovanju ranča poslao, jer sam
smatrao da su kod njega sigurnija
nego bilo gde, a i zbog toga jer
sam mislio da će mu biti potrebna
zbog nekih poslovnih stvari. Pošto
nije stigao, veoma smo zabrinuti
za dokumenta, jer druga ne može-
mo nabaviti. Osim toga, veoma se
brinemo i šta je sa njim.

Mlada žena se umeša u razgovor:

— Na žalost, imamo razloga da
sumnjamo da je Vasko prisluškivao
naš razgovor o beležniku i tako znao
kada Bejker stiže. Posle onoga, šta
je u proteklih mesec dana taj čovek
sebi ovde dozvolio, moramo da sum-
njamo da je on lično ili neko od
njegovih ljudi napao mister Bejke-
ra.

Maršal je još uvek stajao kraj
rančerove bolesničke postelje.

— Mislim da vam moram saop-
štiti veoma lošu vest — rekao je
najzad tiho. — Mister Dejvid Bej-
ker je između Tarpina i Greja, go-
re u Oklahomi, posle napada na voz
ubijen.

Maršal opipa džep i izvuče sve-
žanj iz njega. Pružio ga je ženi.

— Zna li šta je ovo, gospođice
Meri?

Gledala je iznenađeno s neveri-
com u zamotuljak.

— Ali, ali, pa to su... to je pa-

ket sa dokumentima. Svojom rukom
sam uvila papire u komad kože.
Gde ste to našli, mister Erp?

— Nisam našao, mis Meri. Bej-
ker mi je poverio na čuvanje ne-
koliko minuta pre svoje smrti.

Dok je žena odvezivala konac,
razvali kožu i uzbuđena prelistava-
la dokumenta, maršal je obavestio
svog prijatelja šta se usput dogo-
dilo.

Paralizovani rančer ga je ćutke
slušao, zagledan u tavanicu.

Bilo je to pravo čudo! Nesrećni
Bat Voker je smatrao da je to ne-
objašnjivi splet okolnosti, pravo ču-
do da baš čovek koji je krenuo kod
njega na ranč u Taskosu, bude taj
kome su za njega izuzetno važni do-
kumenti predati na čuvanje.

— Kreolac, ubica beležnika Bej-
kera, sedi u zatvoru u Greju. Onog
drugog, jednookog, ću takođe naći.
Prvo sam morao ovamo da dođem.

— Možda su sve te stvari među-
sobno povezane — rekao je rančer.

— Nije isključeno — uzvraća
maršal. — Međutim, neće biti jed-
nostavno rasplesti to zamršeno klup-
ko. Ako taj Vasko doista drži sve
konce u rukama, onda je on neupo-
redivo opasniji čovek nego što mi
mislimo. Ja, međutim, nikako ne
mogu da pretpostavim da taj kolos
od mišića, taj neotesani kauboj, ima
u svojoj glavi tako razbojnički pre-
preden mozak.

— I meni je veoma teško da u
tako nešto poverujem — umeša se
Meri. — On je bezobziran, surov
momak, koji nezadrživo grabi za
vlašću. Ipak sve to izmisliti i pove-
zati, organizovati, čini mi se da tra-
ži oštroumniju osobu.

— Ne mora uvek da je tako — primetio je Vajat. — Ja sam imao prilike da upoznam ljude koji su izgledali tako, kao da nisu u stanju ni da izvade vodu iz bunara. Kasnije se ispostavilo da su prave sotone u ljudskom obličju. Vaska u svakom slučaju ne treba potcenjivati. Već i ono što je do sada učinio prema vama pravo je razbojništvo. Taj čovek ima odlične nerve i igra visoku igru.

Bolesnik nije više ništa govorio. Čutke je slušao maršalov glas, koji je imao nečeg umirujućeg u sebi. Osećao se kao da je veliki deo briga otklonjen. Maršal je sada razgovarao sa Meri. Kada ga je najzad upitala šta sada smeru, odgovorio je:

— To još ne znam. Nemam nikakav plan.

— Trudite se samo da ne dođete ponovo s njim u sukob.

— Nadam se da će on izbegavati sukobe.

— A ako ne bude?

— Sledeći okršaj nam ne gine.

— On može da se završi loše po vas — primeti Meri Voker zabrinuto.

— Loše? — Maršal sleže ramenima. — To ne ide baš tako brzo. Najvažnije od svega je to da pazimo i živi i zdravi sve to prevalimo preko glave.

Kako bi odagnao mračne misli, čovek iz Misurija se obrati rančeru:

— Šta rade crni ždrepci?

— Imam ih sada veoma malo, uzvratiti rančer. Jedan je dole na majuru. Veoma je sličan onome koga ste imali. Čini mi se da čak veo-

ma liči na njega. Veoma rado bih vam pokazao. Majk Vambert, predsednik opštine iz Varetina, želi ga za sebe, tačnije rečeno on ga je i poručio.

Varetin!

Kao alarmni signal, odjeknu ime tog grada u maršalovom mozgu. Ponovo ime tog čudnog grada, iz koga je bio ne manje čudan šerif Pliger.

Da nije sve međusobno povezano?

Zbog čega ga je Pliger svim silama hteo da odvuče u Varetin, iako tamo, kako je rekao doktor Market, nije bilo lekara?

Do sada je maršalu već nekoliko puta padalo na pamet od kud to da se Pliger nekoliko minuta posle napada na železnicu zatekne u blizini mesta nesreće.

Naravno, mogla je to da bude i puka slučajnost. Međutim, šerif se veoma čudno ponašao, tako da Erp odluči da pre svega ispita tu stvar sa Varetinom.

Postojao je samo jedan preči posao. A to je da ponovo zavede rančera na ranču i da Vaska Hendegera postavi na svoje mesto.

Troje u bolesničkoj sobi su još neko vreme razgovarali. Onda rančer uzdahnu i promrsi tužno.

— Ponovno viđenje posle toliko dugo vremena smo drugačije zamisljali. Zar ne, Vajate?

Maršal klimnu glavom.

Tačno je. I on ga je drugačije zamišljao, ali da bude pošten, morao je sebi da prizna da ga je obradovala već sama činjenica što je rančera zatekao živog. Usput, vozeći se dvokolicom prema ranču, bio ga

je obuzeo priličan strah. Strepeo je od najgoreg.

Neprijatelj, koji se okomio na veliki Vokerov ranč, bio je, u svari, daleko jači čovek, nego što su sve troje u bolesničkoj sobi u tom trenutku mogli i da naslute.

Napolju, na vratima predvorja, čuli su se koraci, a odmah zatim kucanje na vrata.

Bio je to jedan od kauboja. Kada je ugledao maršala kako stoji uz bolesničku postelju, rekao je šapatom:

— Donegan, hoćeš li da izađeš napolje? Vasko upravo zverski tuče Endrjuua zbog toga što se usudio da kaže da bi ti bio najbolji čovek za novog nadzornika ranča.

— Dolazim.

Vajat je odmah pošao sa kaubojem. Ovaj ga je poveo u ambar. Tu je zatekao gorostasa, koji se odavno potpuno oporavio i upravo svom snagom okomio na znatnog slabijeg i manjeg Endrjuua.

Vajat priđe sasvim blizu pobesnelog Vaska i reče, ne naročito glasno, ali dovoljno da ga Vasko čuje:

— Doista je prava sreća da se uvek nađe neko manji i slabiji, na kome se kukavički može iskaliti bes.

Hendeger se upoka u mestu. Već sam zvuk glasa tobožnjeg kovača Donegena značio je za njega pogodak otrovnom strelom.

Stajao je ruku obešenih niz telo. Bio mu je potreban gotovo ceo minut da se okrene. Odmerio je maršala ljutito.

— Znaš šta, potkivaču? Sad će Vasko da okrene list. Sad ćeš ti na

kolena. Ne samo na kolena, nego na tle.

Bez ikakve prethodne opomene, ili povika, ustremio se na omraženog kovača. Tako je snažno zamahnuo pesnicom, da bi njen pogodak mogao svakoga da ubije na mestu.

Vajat samo uvuče glavu u rame, na, zgrči se i uleti mu glavom u stomak. Zatim je sledio nadaleko čuveni Erpov dubl udarac. Glavagrudi, jedno munjevito za drugim i protivnik je bio ošamućen. Posle toga, već poslovični udarac levom pesnicom, kratko izvučen sa levog bedra, a cilj — vrh brade.

Vaskova pretnja se ostvarila. Ni je više bilo u pitanju padanje na kolena. Posle ovakvih udaraca može se samo pasti kao posečen na tle.

Vasko Hendeger pao je s treskom na zemlju.

Sve ono što se zatim odigralo, bilo je samo ponavljanje onoga pred ručka. Naime, Vajat je ponovo uzeo beli šešir, prišao prvom pojilu za konje, zgrabio vodu i sasuo celu sadržinu na lice onesvećenog.

Hladna voda je učinila svoje. De-lovala je momentalno. Hendeger otvori oči, pogleda izbezumljeno oko sebe i otrese vodu.

Maršal ga munu vrhom čizme.

— Hajde, Kadi, ovde nismo zato da obaramo stabla. Ne pravi se umornim, dugonjo. Ustaj, zabava tek počinje.

— Počinje?

Vasko je sedeo na podu, s mukom se poduprvši na desni lakat.

— Šta tek počinje?

— Pa zabava! Šta se praviš lud?

Konačno, momci se nisu tek tako ovde okupili. Moramo im nešto i priuštiti. Hajde, ustaj, idemo dalje.

— Dalje šta?

Vajat ga dokopa za grudi i podiže. Kada ga je pustio, gorostas ponovo klonu na kolena.

Čovek iz Misurija ga samo grubo odgurnu na zid ambara.

— Već sam rekao da ti samo kvariš igru i nemaš smisla za veselo društvo. Ako me još jednom budeš s takvim glupostima zadržavao, biće ozbiljnih batina. Napred, momci, predstava je završena! Na posao. A sada punom parom!

Nije bilo nikoga ko bi ostao da stoji, očekujući nastavak predstave. Momci su se podgurkivali laktovima i smeškali se jedan na drugoga. Nekolicina od njih su krišom pogledali prema zidu ambara. Očigledno zlorado, Vasko ih je dugo maltretirao i mučio.

Dugonji Vasku to nije promaklo i uprkos ošamućenosti zapamtio je takve poglede.

Osveta! Osveta mu je bila na pameti. Zakleo se sebi da će se svima osvetiti.

*
*
*

Na ranču je posao tekao uobičajenim tokom. Ljudi se nisu bunili što ih čelični momak, koji je tvrdio da zna samo da potkiva konje, sada veoma vešto goni na posao. Bez grubih reči, bez bubotki, veoma ljudski.

On je već po samoj svojoj prirodi bio nadzornik. Najzad, ko bi pro-

tiv toga mogao nešto i da ima? Osim toga, svi su se divili kovaču Doneganu. Imponovao im je način na koji se stranac postavio prema Vasku.

Samouvereni Vasko Hendeger je za veoma kratko vreme od nekoliko sati izgubio dobar komad krune, koju je sam sebi stavio na glavu. Što je najlepše, taj veliki komad krune mu je Džek Donegan ležerno nemarno i uz osmeh skinuo s glave.

Kauboji su mnogo razgovarali o Doneganu. Sašaptavajući se krišom, da ih ipak, za svaki slučaj, ne čuje Vasko, tvrdili su da je Donegan veličanstven momak i da će ga sigurno gazda postaviti za nadzornika. Svima bi to bilo pravo. Takav šef je bio preko potreban. Očigledno Donegan nije čovek koje druge muči i kinji, preti im, ugrožava život, samo zbog toga što mu se ne sviđaju.

Čovek iz Misurija se još jednom iznenada pojavi iza ambara.

Zatekao je Hendegera još uvek naslonjenog na zid. Lice mu je bilo crveno od stida i gneva i natečeno od udaraca.

Maršal je stajao ispred njega, uspravljen, ruku prekrštenih na grudima.

— Kaži, Kadi, šta ti zapravo igravaš? Jesi li ti štalski momak ili si klovn, koji hoće ovde da se tuče s momcima? Tako nešto nam uopšte nije potrebno.

Vasko Hendeger sada doista nije imao hrabrosti da se suprotstavlja ovom prokletom kovaču i da mu baci u lice da je on vođa kaubojas. Nije se drznuo da mu kaže da na-

merava da se oženi rančerovom sestrom i da smatra da je prvi čovek na ovom velikom imanju.

Osećao je da bi mu kovač sve te zamisli pesnicama izbio iz glave.

— Hajde, Kadi, ustaj! Inače ću te dokopati za jaku i izbaciti.

To je za gorostasa bilo ipak suviše. Ovde su konačno bili potpuno sami. Možda bi mu uspelo da na neki drugi način sredi ovog samouverenog Donegana.

— Pazi se dobro, Donegan! Ja sam ovde čovek broj jedan. A ti... tebe niko nije zvao. Istina, ti si paklen borac i to se u ovom trenutku ne može izmeniti, ali...

— Ne uvijaj, nego govori šta hoćeš dugonjo! — podstaće ga maršal.

— Nestapi!

— Iskašlji se malo, Kadi. Možda će ti te bube izleteti iz glave. Ja da nestanem? Ti mora da si malo skrenuo! Imaš slabe nerve. To se odmah moglo primetiti. Na posao, čoveče, inače ću te čizmom na to naterati.

Vajat Erp je namerno razgovarao sa Vaskom na, ovako ponižavajući, grub način. Bila mu je namera da ga izvede iz ravnoteže, da ga natera da nešto nepromišljeno kaže, kako bi možda saznao neke stvari koje na drugi način ne bi mogao lako da sazna.

Izabrao je izgleda pravi način.

— Samo bez žurbe, novajlijo, odmah ću. Moram malo da se pribrem od nokauta. Udaraš kao konj.

— Takav sam tek kada me neko naljuti. Napred sada! U štalu! Uredićeš zapadno krilo.

Hendeger je bio zapanjen. Međutim, nije bio toliko mudar da upita

odakle čovek, koji je tek stigao na ranč, poznaje izraze kao što su zapadno krilo, izraze koje koriste samo starosedeoci na ranču.

Prolazeći pored Vajata, Vasko je učinio poslednji pokušaj:

— Ja imam prijatelje, Donegane.

— Ma šta mi napriča! Neka ti ih bog čuva. Sigurno će ti biti potrebni. Što se mene tiče, ja ću kroz četvrt sata doći da pogledam bokseve na zapadnoj strani. Ako budem našao jednu jedinu slamčicu, teško tebi dugonjo!

Kauboj je kipeo od gneva. Krajnjim naporom uspeo je nekako da se savlada. Naime, nije se više usudio da nasrne na ovog paklenog kovača, čije su pesnice bile teže od samog čekića. Ipak, morao je da mu pronađe neku slabu tačku, da ga ispipa.

— Ovde nećeš ništa postati, Džek Donegan — procedio je kroz zube. — Ovde je sve krenulo u propast.

Vajat se u jednom skoku našao do njega i prislonio mu cev revolvera na levu stranu grudi.

— Čemu ta podvala?

Hendeger nesigurno pogleda oko sebe.

— Nije nikakva podvala u pitanju.

— A šta onda?

— Izgubi se odavde, to ti je moj savet.

— Kuda? I zbog čega?

— Kuda, to mi je sasvim svejedno. Na sever, na primer. Tako dobri kovači su svuda potrebni. Mi u svakom slučaju...

— Hoćeš da kažeš da tvom gazdi nisam potreban?

Hendeger odmahnu glavom. Čovek iz Misurija otkoči revolver.

— Imam još nešto za tebe, Kadi. Nešto posle ručka. Više kao slatkiš, shvataš li me?

Gorostas izmače korak unazad.

— Ako opet hoćeš tvojim gvozdenim šakama da me udaraš...

— Šta ti je? Nisu uopšte batine u pitanju. Hteo sam samo nešto da ti poverim, da ne budem tako neprijatan kao što si ti. Imam jednog prijatelja. Divan momak. Nešto malo suviše divalj, ako bi ga poredio sa mnom. Zapravo, nisam se najbolje izrazio. Dva prijatelja su u pitanju. Jedan je stručnjak za kosti, a drugi za zube. Moglo bi se dogoditi da se slučajno nađu ovde, a to bi bilo prilično nezgodno. Razumeš li, Kadi? Ako onda ne bi bio uz mene, na ovom ranču bi se obavio jedan skromni pogreb.

Iako je maršal sve to ispričao nepovezano i smušeno, Vaska je ipak uplašio ledeni izraz kovačevog lica. Osećao je da je ovaj čovek ne samo snažan, nego i veoma opasan i da priča o jednom, odnosno o dvojici prijatelja nije baš prazna pretnja.

Oborene glave uputio se prema štali, u kojoj do ovog trenutka još ništa ozbiljno nije radio.

Sve više mu se nametala misao da je novajlija iz neke druge grupe, član neke druge bande! Ima prijatelje, kaže, stručnjake za kosti i zube. To baš nisu bili dobri izgledi. Ako su mu prijatelji tako nagli i brzi, kao što je on, onda je ovde sve izgubljeno. Sve dosadašnje muke uzaludne.

Deset minuta kasnije čovek iz Misurija se doista pojavio u štali. Međutim, nije ušao sprema na vrata, gde bi ga Hendeger eventualno mogao i da očekuje, nego kroz mala vratanca, koja su do tada bila zatrpána gomilom slame, jer ih niko nije koristio.

Našao se tu sa rukama prekrštenim na grudima. Takva poza užasno je nervirala Vaska.

— Dakle, kako stoje stvari? — upitao je maršal. — Hm, nije baš uređeno. No neka prođe za danas. Hajde, povedi ova tri riđana preko u kovačnicu i raspali vatru. Za pet minuta počinjemo.

— Mi?

— Da, mi — uzvрати maršal.

Novajlija je već iščezao.

— Kako je moguće da se za nekoliko sati toliko stvari izmene? — šaputao je mali kauboj Fleming, poslujući u boksu.

Vasko polete preko dve ograde bokseva, preskoči ih i stvori se kod Fleminga. Dokopao ga je za gušu i stezao.

— Džek! — vikao je Fleming, smrtno uplašen. — Donegan! Upomo...

Nije uspeo da izgovori reč do kraja. Čulo se samo krkljanje.

Napred, na štalskim vratima, pojavio se maršal.

— Vasko!

Džinovski kauboj okrete glavu, izvuče revolver i ispali metak u pravcu maršala. Zapravo, imao je nameru da to učini. Međutim, maršal je skinuo sa zida dugačak korbač i zamahnuo njime. Kožno re-

menje se uz zvižduk odmotalo oko Vaskove pesnice i izbilo mu revolver. Posle toga se korbač nekoliko puta zviždeći sručio na Vaska.

— Napolje! Napolje iz štale! Izlazi, ili ću te pretući do smrti.

Glave, uvučene u ramena, pod udarcima korbača, Vasko se dokopao vrata.

Napolju se okupilo nekoliko ljudi.

— Pošalji ga do đavola Džek! Neka nestane sa ovog ranča.

Vasko ih je posmatrao s nevericom. Zar su to bili ljudi koji su se još jutros bojali njega i, koje je mogao neometano da kinji?

Do tada mu nikada nije palo na pamet da se tiranijom i kinjenjem ne može steći prijateljstvo ljudi.

— Šta hoćete vi — brecnuo se na kauboje. — Đubrad! Treba da me otera, je li? Kakva on prava ovde ima da nekog tera? Trebalo bi da bude veoma zahvalan što je uopšte dobio ovde posao kovača, taj veličanstveni momak.

— Vi ste u zabludi, Vasko Hendeger — čuo se zvonki ženski glas sa trema rančerske kuće. — Moj brat je postavio mister Donegana za novog nadzornika. To smo namerali da saopštimo večeras. A vi, Hendeger, vi ste otpušteni!

— Otpušten? — jedva promrsi visoki kauboj.

— Otpušteni!

— Prema tome, kupi svoje prnje i nestani — naredi mu maršal. — Ako te kroz četvrt sata vidim u blizini ranča, prepustiću te ovim momcima, pa nek rade s tobom šta hoće. Mogu da pretpostavim da će mnogima biti veliko zadovoljstvo da po

tebi razvuku korbačima. Izruči tvom gazdi pozdrav. Onom gazdi, koji je ovde doveo sve do propasti. Pozdravi ga s moje strane, a možeš i od Džoni „zuba” i Bila „koščice”.

— On je razbojnik! — Vikao je izbezumljeno Vasko, izmikavši se prethodno dovoljno daleko da ga novi nadzornik ne bi mogao da pogodi korbačem, koji je još uvek držao u ruci.

— Gubi se!

Vajat je bez obzira na to što nije mogao da dosegne do Hendegera, nekoliko puta zamahnuo korbačem kroz vazduh. Već sam preteći zvižduk kožnog remenja naterao je razmetljivca da uhvati maglu. Kao i svi razmetljivci, uostalom, i Vasko Hendeger je u svom ogromnom grudnom košu nosio srce prerijskog zeca.

Bio je kukavica, koji je u životu opstao zahvaljujući telesno slabijim ljudima.

Nije potrajalo dugo, a momčad sa Vokerovog ranča ugledaše ga kako grabi kroz kapiju, napuštajući ranč.

— Vrlo interesantno — primeti maršal. — Nije čak ni uzeo svoju platu.

Stari Mek Kirn, koji je stajao kraj maršala, srdačno se nasmeši i reče predusretljivo:

— Svevišnji, ovo se zove odahnuti s olakšanjem. Kako se inače osećate, mister Donegan?

— Dobro, a vi?

— Šteta što nisam bio malopre tu da vam se nađem.

— Sve je dobro preporođeno.

— I te kako, mora se priznati. Nego, mister Donegan, moram vam priznati da ja baš nemam mnogo poverenja u tog Hendegera. Mislím da se na ovome neće završiti.

— Naravno da neće, ali, na žalost, mi moramo biti strpljivi i sačekati šta nam budućnost donosi.

*
* *

Punu sedmicu se ništa nije dogodilo. Život na ranču tekao je uobičajenim tokom. Meri Voker je svakog dana sva ozarena obavještavala brata da njegov prijatelj Vajat Erp vodi ranč kao najbolji nadzornik na svetu.

— Takvog bi nadzornika trebalo da nademo — rekla je Meri zamišljeno.

Na to joj je brat odgovorio:

— Šteta je da takav čovek obavlja samo ovaj posao.

Jednog popodneva odjahao je Vajat Erp sa starim Mek Kirnom do majura. Nalazio se sedam milja zapadno od ranča. Bio je to veliki majur sa nekoliko zgrada. Još pre mnogo godina je Bat Voker tu gajio rasne konje.

Stari kauboj je već gotovo stigao do manje kaubojske kuće kada primeti da je novi nadzornik zastao kod jednog korala i sjahao s konja. Tu je, na širokom ograđenom prostoru, bio jedan jedini konj. Divan ždrebac visokih nogu, bujne crne grive i crnog repa. U očima ove životinje kao da je gorela vatra, koja je govorila o plemenitom poreklu. Ždrebac je imao malu glavu,

blago nagnutu, tamno crvene nozdrve i crnu gubicu. Bio je divno građen. Grudi, noge i vrat pokazivali su da je veoma snažan i žilav i odličan trkač. Nijednom poznavocu to ne bi promaklo.

Ždrebac okrete glavu i načulji uši. Oduševljen prizorom maršal pride ogradi.

— Ti si divno momče! — uzviknuo je spontano.

Da, taj konj je bio veoma sličan onom divnom vrancu, koga je vođa bande Ajk Klanton ustrelio. Čovek iz Misurija se ponovo sa žaljenjem setio izuzetne životinje koju je godinama jahao — poklon rančera Vokera.

Pošto je stari kauboj primetio da maršal ne ide za njim, zastao je, okrenuo se i vratio do korala.

— A, vi gledate Strelu.

— Strelu?

Nekadašnji Vajatov konj nosio je isto ime.

— Da, kako bi inače mogao da se zove? On je najbrža životinja na Vokerovom ranču i juri savanom kao prava strela.

— Zbog čega se nalazi sam u koralu?

— Tako da ga ni jedan drugi konj ne bi uznemiravao ni povredio. Osim toga, još uvek je malo divalj i udara nogama. Mogao bi i on da povredi nekog konja.

— To je zaista divan konj — reče maršal iskreno.

— Da i gazda već ima određeni plan u vezi sa njim.

— Znam, hoće da ga proda predsedniku opštine iz Varetina.

— To nije tačno, mister Erp.

Predsednik opštine hoće da ga kupi, ali gazda neće da ga da. Naumio je nešto drugo.

— Za priplod je još suviše mlad.

— Naravno, bila bi velika šteta pustiti ovako divnog konja da ovde čami dok ne odraste za priplod.

Stari kauboj namami ždrepcu do ograde.

— Pogledajte ovaj kratki povodac, maršale.

Čovek iz Misurija razrogači oči.

— Hej, šta je to? Pa to sam ja u svoje vreme sam napravio za svog ždrepcu.

— Tačno, reče stranac. A gore, kao što vidite, još uvek stoje velika slova V i E.

— Grom i pakao! Zar vi do te mere oskudevate priborom da ste ovaj morali da sačuvate.

— Nikako, maršale. Već sam vam rekao oda gazda ima posebne planove sa ovim ždrepcem. Zar vam već nije sinulo šta? Prokletstvo ja ne smem da vam odam tajnu.

Maršal se tako naglo okrenuo, da se plemeniti ždrebac trgao i zabacio glavu.

— Hoćete li time možda da mi kažete da mi je mister Voker namenio ovog konja?

Sedokosi kauboj klimnu potvrdno glavom.

— Da, upravo sam to hteo time da kažem. Međutim, sasvim sam siguran da to nije trebalo reći. Dok je Strela bila još sasvim malo ždrebe, razlikovala se od ostalih. Rančerova sestra je molila da joj tu divnu životinju brat pokloni. Kao danas se sećam da joj je gazda odgovorio: „Ne, Meri, možeš da iza-

bereš bilo kog konja s ranča, pa čak i moju riđu kobilu, koju sam za sebe odgajio. Ali ovog konja dobiće neko drugi. Odgajićemo ga za mog prijatelja Vajata Erpa. Jednog dana, kada odraste, a i kada maršalu bude potreban konj, poslaću mu pismo i reći u njemu da je krajnje vreme da malo navrati u stari Teksas”. Da, mister Erp, gazda je baš tako kazao. Odonda se ništa nije izmenilo. Čuo je da vam je Ajk Klanton ustrelio konja na granici Meksika. To je bilo još dok Strela nije odrasla. Gazda je bio veoma nestrpljiv.

Čovek iz Misurija bez reči preskoči ogradu i pride konju, koji je počeo da rže.

— Oprezno, mister Erp, taj lepi momak je i opasan.

Maršal je međutim već stigao do konja. Pogledao ga je pravo u oči i podigao levu ruku. Konj pride, glavom onjuši maršalovu ruku, prope se na zadnje noge tako da mu je bujna griva poletela, i odgalopira jedan krug kroz koral, uzvitlavši prašinu.

Kauboj Oven Mek Kirn je otvorio svoja bezubna usta od iznenađenja. Tada je Strela ponovo prišla maršalu i ostala da stoji kraj njega. Posle izvesnog vremena dozvolila je čak da je Vajat miluje po vratu.

— Grom i pakao — uzviknu stari. Tako brzo se ni sa kim nije sprijateljila. Konačno, uopšte i nema prijatelja. Velim vam, to je pravo čudo. Verujem da kad bi gazda sada mogao da vas vidi, ozdravio bi od radosti.

Vajat napusti koral i upita starog kauboja:

— Gde su ljudi odavde?

— Mora da su preko u kući.

Iznenada neko munu maršala u desno rame. Okrenuo se i ugledao iza sebe ždrepeca. Stari Oven Mek Kirn pljesnu rukama.

— E, ovo je već suviše. Kao da ovaj vraški konj zna da sa vama baš treba lepo da se ophodi.

Uputili su se prema kući i, krajnje iznenađeni, utvrdili da je prazna.

Na celom majuru, izgrađenom kao pravi ranč, nije bilo žive duše. Tu se nalazila kamena kuća, velika štala, ambar i nekoliko šupa. Pored toga, četiri korala sa dvadeset i sedam konja, a nigde žive duše. Stari kauboj jestajao i obrtao se zbunjeno na sve strane.

— Džim! Džef! Čarl! Ed! Prokletstvo, gde li se kriju ti momci? Da nisu možda sišli dole do potoka?

Brzo se ispostavilo da ih na potoku nema, ni bilo gde u okolini.

Četiri čoveka, zaposlena na majuru rančera Bata Vokera, nestala su kao da su u zemlji propala.

Mek Kirn je zbunjeno trljao bradu.

— Bilo bi najbolje, mister Erp, da ja ostanem ovde, a vi se vratite na ranč i javite mister Vokeru. Morate poslati ovamo nekoliko kaubojja, bar dvojicu. Što se mene tiče, najviše bih voleo Endrjua i onog mladića...

Čovek iz Misurija se odmah vratio na ranč i obavestio Meri Voker šta se dogodilo. Devojka uplašeno stavi ruku na usta.

— Pa to je nemoguće, mister Erp! Džim Kolins sasvim pouzdano zna da je meni posebno stalo do konja na tom majuru. Još se nikad nije desilo da ostane sam.

— Bilo bi najbolje, gospođice, kada biste poslali na majur Endrjua i malog Džesija. Mek Kirn ne može sam da savlada toliki posao.

Gde li su nestala četiri kauboja? Šta li ih je to nagnalo da tako na prečac ostave majur na cedilu. Svaki kauboj, koji takve rasne konje ostavi bez ikakve nege i brige, mora da je izgubio svaki osećaj za čast i dužnost.

Da nije Vasko Hendeger navraćao do majura?

Vajat odlučio da sledećih dana pretraži okolinu majura.

Endrju i Džesi, na žalost, nisu mogli još istog dana da odjaše. Na ranč je stigla velika količina petroleja; pa je tako svaki čovek bio potreban da ovu dragocenu tečnost smesti u kamenu kućicu pored kuhinje.

U zoru sledećeg dana krenuli su na put. Vajat Erp ih je pratio. Rasni konji, koji su se nalazili na majuru, bili su veoma dragoceni, pa je hteo lično da se uveri šta se тамо dešava.

Grabili su u oštrom galopu preko savane, koja kao da je bila u plamenu, obasjana prvim crvenozlatnim zracima izlazećeg sunca.

Još iz daleka, kada je ugledao majur, maršala spopadne neko čudno osećanje.

Da li je razlog tome bila upadljiva tišina i nepomičnost? Nije mogao da vidi ni jednog jedinog ko-

nja. Zar je moguće da su se već sada, u rano jutro, povukli pod nastrešnicu? To uopšte nije bilo tipično za ovu rasu konja. Teksaški vranci nisu zazirali od sunca i veoma su dobro podnosili žegu.

Čovek iz Misurija nesvesno obode konja i nastavi put prema majuru u punom trku.

Levo, u velikom koralu, ništa se nije videlo. Bio je prazan, a pod nastrešnicom nije bilo nijednog konja.

Odmah je video da je i mali koral, u kome je Strela stajala, bio prazan. Vrata na ogradi su bila istrgnuta i ležala na zemlji.

Maršal kliznu iz sedla, izvuče vinčesterku iz futrole i potrča dvorištem pored ambara.

Naglo je zastao. Preko, ispred stepenica, ležao je čovek.

Stari kauboj Oven Mek Kirn.

Iako je čovek iz Misurija želeo odmah da mu pritrči, morao je prvo da se uveri da slučajno u blizini nema nekoga, ko bi ga mogao ustreliti iz zasede.

Brzo je pretražio zgrade i ustanovio da ovde više nikog nema.

Upravo je klečao kraj starog Mek Kirna, kada su kauboj Endrju i crnac Džesi ujahali u dvorište.

Oven Mek Kirn je bio mrtav. Ubijen sa dva metka. Dvadeset i osam skupocenih konja je nestalo. Maršal ustade mračna lica.

— Donesi nekoliko ašova, Džesi. Moramo da mu iskopamo grob.

Polu sata kasnije Oven Mek Kirn je ležao u zemlji pored velikog ambara.

Sva trojica su stajala uz njegov grob, stežući šešire u rukama. Niko ništa nije rekao. Posle izvesnog vremena Vajat stavi šešir na glavu i okrete se. Rekao je muklim glasom:

— Vi odjašite natrag na ranč obavestite gospođicu Meri šta se ovde odigralo.

— A vi? — upita kauboj oprezno.

— Treba još nešto da obavim.

Rekavši to, maršal se vinu u sedlo i odjaha u pravcu severa. Sledio je tragove, koje je više od trideset konja ostavilo za sobom u žutoj travi savane.

Crni Džesi je gledao za njim. Rekao je gotovo šapatom:

— On će naći ubicu. Vratit će i Strelu. Znam to pouzdano. Ako ikome to može da pođe za rukom, njemu će sigurno.

— Biće to vraški tvrd zalogaj, Džesi — primeti Endrju. — Da bi se oteralo gotovo trideset svojeglavih konja potrebno je bar pet konjušara. A ako se ljudi ne razumeju u konje, onda je i deset goniča malo.

Mali crnac je još uvek bio zagledan u jahača, koji se pretvarao postepeno u jedva vidljivu tačku.

— To me uopšte ne brine, mister Endrju. Znam sigurno da će naći ubicu i konje.

U toku noći je počeo da duva vetar, a odmah zatim se spustila kiša. Retkost za ovo doba godine u starom Teksasu.

Čovek iz Misurija je jahao dalje, iako je pljusak bivao sve jači.

Kiša ga je osvežavala. Još uvek je morao da se bori sa posledicama teške rane, koju je zadobio u Oklahomi. No, ostao je u sedlu. Čak je uspeo da prevali dosta milja.

Tek oko tri sata noću morao je da odustane od daljeg puta. Kiša je počela da lije kao iz kabla. Srećom, stigao je u kameniti predeo, gde se mogao zajedno sa konjem zakloniti od nevremena.

Pljusak nije popuštao. Kao da je iz sata u sat bivao sve jači. Tek kada se na istoku pojavilo prvo sivilo, nagoveštaj novog dana, malo je popustila.

Tragovi, koje je sledio pri mesečevoj svetlosti, bili su sprani.

Kuda su mogli da se upute ubica starog Mek Kirna i konjokradice? Do sada su išli prema severu i da nevreme nije naišlo potpuno neočekivano, verovatno bi nastavili u tom pravcu. Gonjenje krda konja napreduje mnogo brže nego krda goveda. Prema tome, veoma je teško stići ih.

Rida kobila, koju je maršal jahao, kako se sada pokazalo, bila je izuzetno dobra životinja. Uprkos kamenitom, neravnom tlu, nezadrživo je grabila napred.

Tog trenutka čovek iz Misurija pomisli kako bi bilo divno da se sada nalazi na ledima vranca, kojeg mu je Bat Voker namenio. On bi ga nosio mnogo brže.

Kiša celog dana nije prestala da pada. Doduše, to više nije bio jak pljusak. Vajat Erp je bio mokar do gole kože. Kiša je, neočekivano kao što je i došla, iznenada prestala. U

kasno popodne granulo je sunce i zemlja je počela da isparava. Već posle jednog sata odelo mu je bilo gotovo potpuno suvo, samo su mu čizme još uvek bile vlažne. Šešir mu je ličio na bezobličnu masu.

Maršal je inače po nevremenu uvek uvijao revolvere i pušku u kabanicu. Ovog puta, međutim, u poteri za konjokradicama i ubicom nije smeo da se lišava oružja.

Ispalio je nekoliko metaka i sa zadovoljstvom ustanovio da mu oružje nije oštećeno kišom.

Oružje je bilo u redu, međutim, od druma poštanske kočije nije ostalo ništa. Sve se pretvorilo u lepljivu blatnjavu masu.

Pre nego što se mrak spustio, u daljini je primetio naselje. Uputio se tamo i upitao čoveka koga je zatekao kako čuva nekoliko goveda:

— Kako se zove ovaj grad?

— Serfori.

Maršal se raspitao da li je primetio krdo od trideset konja.

Čovek odmahnu glavom.

— Ne, ja sam celog dana ovde, čak sam i za vreme kiše ostao. Zaklonio sam se samo pod nastrešnicu.

Vajat Erp je svratio u krčmu i okrepio se obilnim obedom. Ubrzo je nastavio put. Rana ga je prilično mučila. Krupni doktor Market je bio u pravu kada je rekao da se sa takvom ranom ne treba šaliti. Prevadio je dugačak put, što je pogoršalo njegovo stanje. Pored toga, ni tuča sa grmaljem Vaskom Hendergerom nije bila bez posledica.

Na žalost, nije sebi mogao da dozvoli ni slabosti ni predah. Ako bude konjokradicama i ubici dao vremena, moći će da umaknu u Oklahomu, pa čak i u Novi Meksiko.

Svaki izgubljeni dan samo je mogao da oteža situaciju.

Mučilo ga je pitanje kako je više od trideset konja moglo da nestane u savani, ne ostavljajući za sobom tragove.

Da nije možda velika kiša pomogla razbojnicima da se oslobode svog gonioca? Ako je tako, mora da su za sve vreme, dok je pljusak trajao, grabili napred.

Iscrpljen i umoran, približavao se u popodne četvrtog dana uzvišici sa koje je mogao da vidi daleko u pravcu severoistoka.

Dole, u samom podnožju, okružena travom, nalazila se farma.

Malo, neugledno imanje sa nekoliko koliba i ogromnim brojem belih kokošiju.

Maršal se uputi prema farmi. Jedan dečak skoči s krova. Držao je u ruci sačmaricu.

— Šta hoćete?

— Da li je farmer tu?

— On je mrtav.

— Žao mi je momče. Je li ti majka tu?

— I ona je takođe mrtva.

Vajat ispitivački odmeri dežmekastog dečaka.

— Ne mogu da poverujem, Beni, da hoćeš da me obmaneš?

— Otkud znate da se zovem Beni?

— Naslutio sam.

Mladić obori glavu.

— Tata i mama su umrli od pegavca pre tri godine. Otišli su u Kvinsi da posete sestru moje majke i nikada se više nisu vratili.

— I?

— Sad smo sami.

— Ko?

— Merilin i ja.

— To je sigurno tvoja mala sestrica?

Na vratima kolibe se pojavi devojka duge plave kose i svetlih očiju. Bila je uredno i čisto odevena, kao i njen brat, uostalom. Mogla je imati oko šesnaest godina.

Kada je ugledala stranca trgla se i nesvesno sklonila čuperak kose sa čela.

— Jeste hteli kod nas, mister? Maršal odmahnu glavom.

— Moje ime je Erp, gospođice. Krenuo sam za jednim karavanom konja. Tačnije rečeno, poteri sam za lopovima, koji su dole u Taskosi, sa jednog velikog ranča, ukrali dvadeset osam konja.

Devojka izađe iz kuće i stupi u dvorište.

— Da li biste hteli nešto da popijete?

— Rado.

— Mleka?

— Ako može. Užasno sam žedan.

Posmatrali su nepoznatog čoveka kako je u dahu ispio veliki lonac mleka. Dečak je odveo kobilu u senku, a Vajat Erp se smestio na ivicu bunara.

Dečak je kao očaran posmatrao dva strančeva revolvera. Najzad se usudio da upita:

— Recite, mister, da nije ovo možda bantlajn specijal?

— Da.

Maršal izvadi oružje iz opasača i pruži ga dečaku. Ovaj ga oprezno odmeri u šaci i razrogači oči.

— Pa to je ubistveno oružje, mister. Kada bih to uvek morao da vučem sobom, mislim da bi mi se leđa povila.

— Stvar navike. U svakom slučaju, nije zadovoljstvo vući ga. Možda će jednom doći dan kada oružje neće više morati da se nosi.

— Da li ćemo to doživeti?

— Ti sigurno, dete.

— Bilo bi divno. Nego, ja znam da Vajat Erp nosi takav revolver. Čitao sam to u nekim starim novinama, u koje je trgovac uvio robu.

— Oho!

— Poznajete li ga možda, mister?

Maršal se jedva приметно osmehnu.

— Da li ga poznajem? Pa ne znam da li bi se to moglo baš tako reći.

— Voleo bih da mogu jednom da ga vidim. Mora da je divan čovek.

— Misliš? Kako ga uopšte ti zamišljaš?

— Visok kao što ste vi, širokih ramena i jak. Mislim tako, slično vama.

Na to čovek iz Misurija izvuče iz džepa svoju maršalsku zvezdu.

— Znaš li šta je ovo?

Dečak zainteresovano pogleda komad metala.

— Pa to je šerifska zvezda! Da niste vi možda šerif? — „Maršal iz Dodž Sitija”, pročitao je i iznenađeno pogledao stranca.

— Okreni zvezdu.

Mali Beni Grosman okrete maršalsku zvezdu i vide urezano ime Vajata Erpa.

— Vajat Erp! — uzviknuo je i zinuo od čuda.

Maršal je ponovo izvadio bantlajn iz futrole i pokazao dečaku dugačku cev, na čijoj površini je bilo takođe nešto ugravirano.

— Pročitaj ovo.

— Specijal — sricao je dečak.

— Ne nisam mislio to, ovde, ime.

Beni pročitao i uzmače unazad.

— Vajat Erp — promućao je. — Merilin, znaš li ti ko je pio naše mleko? Vajat Erp! Veliki Vajat Erp!

Ni devojka nije mogla da poveruje. Njihovoj radosti nije bilo kraja kada su se uverili da stranac govori istinu.

Beni značajno pogleda sestru i reče:

— Onda mu možemo reći.

— Šta to?

— Pa ono, znaš, sa onim čovekom.

— Ja ne znam, Ben... — okleva la je devojka.

— Morate imati poverenja u mene — ohrabrio ih je čovek iz Misurija. Dakle o čemu se radi?

— Jedan čovek je bio ovde. Imao je ranu na vratu i ležao u našem ambaru dva dana kao polumrtav.

Maršala je obuzela zla slutnja. Zar je moguće da je kreolac uspeo da pobegne iz zatvora u Greju?

— Da to nije bio neki tamnoputi čovek?

— Da, kreolac, mister Erp — potvrdi devojka. — Sve vreme dok je bio ovde nisam mu izlazila na oči, a Beni ga je drsko slagao da sledećeg dana dolaze naši ljudi natrag iz grada.

— Iz kog grada?

Merilin pokaza prema jednoj udoljici, koja se jedva nazirala u daljini.

— Tamo se nalazi grad Varetin.

Izraz maršalovog lica se u magno venju izmeni. Varetin?

Dakle, tamo se nalazi? Zar tragovi konjokradica vode na tu stranu? Nije isključeno da kreolac i Vasko Hendeger pripadaju istoj bandi koja je u Varetinu kod kuće.

Vajat ustade sa ivice bunara, izvuče kobilu iz senke, napoji je, a onda se vinu u sedlo.

— Možda ćemo se uskoro ponovo videti.

— Kuda tako iznenada, maršale?

— pitao je dečak, razočaran naglim odlaskom Vajata Erpa, čijoj se poseti toliko radovao.

— Idem u Varetin.

— To je rđav grad. Bez šerifa, bez predsednika opštine, bez zatvora. Tamo sam dobio više šamara i bubotki nego bilo gde. Nikada ne puštam svoju sestru da ide tamo u kupovinu.

Vajat ispitivački odmeri dečaka.

— A gde ti kupuješ?

— Pa u Varetinu.

— Kako, zar se ne bojiš?

— Ne više. Sada poznajem ljude koji me šamaraju. Mister Pitkinu, kad god odem, prevrnem otvoreni džak sa solju, a kod onog podmuklog Hemeridža, za šamare koje mi je dao, otvaram kaveze sa živinom. Ništa bolje ne prolazi ni Anderson. Njemu uvek zakajišarim jedan dolar.

— Hej, pa ti si veoma snalažljiv momak. Nadam se da ćemo se uskoro videti. Nego, da li možda znaš na koju stranu se kreolac uputio?

— Ne baš tačno, mister. Odjahao je kasno uveče, kada je već pao mrak. Čini mi se da se uputio prema severu.

— Dakle prema Varetinu?

Sestra i brat potvrdiše. Ostali su još dugo na kapiji i mahali mu.

*
* *

Kada je maršal stigao do same ivice udoljice, sačekao je da se spusti veče. Prve zvezde su već bacale svoju bledu svetlost, kada se ponovo vinuo u sedlo i nastavio da jaši prema gradu, čije su se svetiljke primećivale na horizontu.

Varetin! Dakle ipak nije mogao da izbegne dolazak u ovaj grad u koji ga je šerif Pliger pre izvesnog vremena na silu hteo da namami.

Glavna ulica je bila tako široka, da se na njenoj sredini mogao da izgradi još jedan red kuća. Iako je pretražio ceo grad, nije našao pansion u kome bi prenoćio. Pred „Ozborn” hotelom goreo je fenjer. Maršal odmah uvede kobilu u dvorište i predade starom slugi, koji mu je obećao da će se dobro brinuti o životinji.

Na stepenicama je sreo ženu, koja ga odmah upita koliko namerava da ostane.

— To još ne znam određeno, gospođo.

Žena okrete glavu i doviknu sa ulaza:

— Lizi, presvuci postelju u sobi broj tri.

Starija devojkica prođe hramajući pored maršala i pope se uz stepenice.

Soba broj tri bila je u potkrovlju, imala je kosu tavanicu i više miši-

jih rupa nego što ih je maršal igde video.

Te noći je veoma loše spavao. Da li je to bilo saznanje da se nalazi u Varetinu, ili posledica ogromnih napora?

Bol u ramenu bio je gotovo nepodnošljiv.

Kada je oko osam sati ujutru ustao, bio je potpuno iscrpljen. Obrijao se, umio i odlučio da konačno učini ono što je nameravao još kada je onako hitno otputovao iz Dodž Sitija, naime da kupi rublje. Na Vokerovom ranču je oprao rublje u potoku i osušio ga na suncu. Međutim, to mu nije bilo dosta.

Kada je sišao u predvorje hotela sve je bilo prazno.

To mu ne bi bilo čudno, da u trenutku, kada je stupio u predvorje, jedan celavi čovek, koji je upravo nameravao da sedne za sto, nije od toga odustao čim ga je ugledao. Maršal je počeo da podozrevava i oprezno pogledao na sve strane.

Izašao je iz predvorja na trem.

Na ulici nije bilo žive duše. Čudno! U ovo doba dana u gradovima na zapadu, naročito u glavnim ulicama veoma je živo.

Koso, preko puta, u jednoj bočnoj ulici, ugledao je prodavnicu odela.

Obuzelo ga je neko čudno predošćanje dok je prelazio preko trema i silazio niz pet drvenih stepenica. Nije još ni stigao do sredine ulice, kada začu prodoran poznat glas:

— Ah, ti si tu!

Vajat se okrete i ugleda Vaska Hendegera. Divovski momak je stajao raskoračen kraj trema i spustio ruke na drške revolvera.

— A šta misliš o meni? — čuo se grleni glas sa suprotne strane ulice.

Ispred prodavnice odela stajao je kreolac.

— To svakako nisi očekivao — doviknuo mu je podrugljivo Hendeger. — Nisi se nadao da ćemo se tako brzo ponovo sresti. Ili možda hoćeš da mi kažeš da si me sledio samo radi toga da bi umro od mog metka?

Kao po nemoj komandi, preko puta kreolca se iznenada pojavi jednooki.

— Moje je ime Irvin Lork, Donegane. Smatram da i nas dvojica imamo neke neraščišćene račune.

Čovek iz Misurija se nije iznenadio, kada se preko puta Hendegera pojavio još jedan ortak. Nije ga poznavao. Bio je odeven kao kauboj.

A sada se nalazio u klopci. Na sredini ulice, na sve četiri strane po jedan razbojnik.

Dakle, Vasko Hendeger je dojahao u Varetin. Nije bilo sumnje da su i ukradeni konji ovde.

Ničim ne pokazujući uzbuđenje, maršal je mirno stajao na sredini ulice.

— Počnimo, Lork — doviknu Vasko.

— Odmah, gazda već stiže.

Gazda? Dakle bilo je doista onako kako je Vajat Erp i sumnjao. Hendeger, kreolac i jednooki Lork pripadali su istoj bandi. Dejvid Bejker prema tome nije slučajno izgubio život.

— Evo ga, dolazi — reče kreolac, koji je mogao da pored Lorka osmotri poprečnu ulicu.

Glavnom ulicom je zagrmio topot kopita. Na božanstvenom belom ko-

nju, dostojanstvenog držanja i izraza, nailazio je jahač i razrogačio oči kada je video čoveka iz Misurija.

Šerif Pliger.

Iako i sam veoma iznenađen, maršal to ničim nije pokazao.

— Hej, Vasko — vikao je šerif. — Kakve si mi to gluposti trabunjao? Ko je ovaj čovek?

Hendeger promrsi:

— Donegan, onaj o kome sam vam govorio.

Gazda siđe s konja. Pošao je prema sredini ulice, postavivši se između Lorka i kreolca. Nalazio se udaljen od maršala deset do jedanaest jardi. Netremice je posmatrao to-Božnjeg kovača Donegena i procedio:

— Zar treba ja, glupane, da ti govorim ko je ovaj čovek? Slušaj me dobro, slone i nemoj slučajno da ti promakne neko slovo od njegovog imena: taj čovek se zove Vajat Erp!

Na širokoj ulici Varetina iznenađena je zavládala grobna tišina. Pod kosim crvenozlatnim zracima jutarnjeg sunca stubovi tremova davali su dugačke senke.

Vajat Erp? Ljudi jednosavno nisu mogli da se priberu. Naročito ne Vasko Hendeger.

— Vajat Erp! — promucuo je konačno. — Prokletstvo onda mi je što šta jasno. Nisam jedino mogao da slutim da se slavni maršal tako dobro razume u potkivanje konja.

— Ti još mnogo što šta ne znaš o njemu — vikao je Pliger. — Taj čovek se služi sa hiljadu trikova.

Tremovi okolnih kuća su još uvek bili pusti. Pa ipak, ljudi koji su se pritajili iza zavesa i vrata, uspeli su da čuju svaku reč izgovorenu na

ulici. Od uzbuđenja im je zastao dah. Čak je i stari konjušar, pritajen iza dvorišne kapije hotela, napregnuto slušao. On je uosalom bio taj koji je otrčao da javi Lorku da je neki stranac došao u hotel.

Banda je terorísala ceo grad. Ko je bio protiv nje, odzvonilo mu je.

Iako stari konjušar nije bio član bande, u strahu je odjurio da obavesti da je u hotel stigao novi gost. To mu je Lork još odavno naredio.

Hendeger, koji je sa Lorkom seдео u maloj sporednoj sobi bara „Zapad“, nije bio ništa manje iznenađen kada mu je stari konjušar opisao novog gosta.

— Donegan — uzviknuo je. — To samo on može biti.

Onda su odlučili da ga sledećeg jutra, kada bude stupio na ulicu, uhvate.

Vasko Hendeger je još odjahao do Pligera, koji je te noći slučajno prenoćio u maloj rančerskoj kući, nasleđenoj od roditelja. Jedino što je džinovski kauboj propustio da kaže, bilo je koga konja jaši kovač Donegan. Da je to slučajno rekao, vođi bande bi sve bilo jasno. Konačno, taj konj je bio njegov. Pozajmio ga je doktoru Marketu.

Sada se obreo na sred glavne ulice Varetina, okružen svojim ljudima, koje je maršal poznavao kao razbojнике. Osim toga, Vajat Erp je čuo da su ga ovi razbojници oslovili sa gazda.

Pakleni osmeh zaigrao mu je na usnama.

— Ol rajt, Erp, utrčao si u klopku i time mi uštedeo trud. U svakom slučaju, morao bih da te potražim. Odmah si mi se učinio ne-

prijatnim, a neprijatni momci mi nisu potrebni u mojoj pokrajini.

— Pre svega, ne ljudi koji te mogu raskrinkati, Pliger. Koji mogu da otkriju da si ti otpadnik od zakona, razbojnik, vođa bande ubica i pljačkaša vozova. Voleo bih samo da znam šta si smerao sa Vokerovim rančom.

— U to ne sumnjam — isceri se razbojnik. Reći ću ti. Nemam razloga da prećutkujem. Pre dve godine sam u Greju video Meri Voker. Došla je nekome u posetu. Pošto je tamo dolazila češće, pobrinuo sam se da moja kancelarija bude u tom gradu. Međutim, ta uobražena osoba je izgleda smatrala da oblasni šerif još uvek nije dovoljno dobra partija za sestru velikog rančera Bata Vokera. Zakleo sam se tada da ću se i njemu i njoj osvetiti.

Maršal klimnu glavom.

— To nisi loše smislio, Pliger.

— Ja nikad ništa loše i ne smišljam, Erp. Prethodno sve dobro proučim i o svemu razmislim. Pošto mi nije odmah uspelo da te odmah posle napada na voz namamim. Zbog toga sam dobrog Lorka poslao ovde, u ovaj grad, morao sam da potražim drugi način da te namamim. Zbog toga sam dobrog Lorka poslao na majur Bata Vokera da odande ukrade sve konje, Konačno, ako neko ukrade tri-deset konja, ne može dugo da traje, a da se Vajat Erp ne pojavi, ukoliko se nalazi u pokrajini. Kao što vidiš, nasam se prevario u računu. To, da mi se u međuvremenu zakačio sa Vaskom, nije mi bilo poznato.

— Mene bi samo još nešto interesovalo — raspitivao se maršal.

— Samo pitaj, Erp. Ti, konačno, nisi makar ko i imaš pravo na još jedno pitanje. Tvoja igra je završena pa, prema tome šta može da naškodi ako ti na tvoje pitanje i odgovorim.

Vajat spusti pogled na jednookog razbojnika.

— Zbog čega je Lork ustrelio Mek Kirna?

Lice jednookog se izobličilo u ružnu grimasu.

— Ja ne poznajem nikakvog Mek Kirna! — uzviknuo je.

— Bio je to stari kauboj, koga si ustrelio na majuru.

— To je bio Vasko! — doviknu Lork. — Odmah blizu majura smo naleteli na njega. Našao je četvoricu kauboj, koje smo prethodnog dana uspeli da odmamimo sa imanja. Vasko ga je ustrelio.

Preko Hendegerovog lica prelete senka.

— Ja ne znam šta hoćeš da postigneš tom laži Lork? Kada bismo likvidirali Erpa, nas dvojica ćemo se obračunati. Ti si ustrelio starca. Ne osuđujem te, ali isto tako ne shvatam te zbog čega to hoćeš meni da pripíšeš.

— Možda je to strah od ljudi — uzvratu mu maršal.

— Dosta sada, Erp! Ja danas imam još mnogo posla da obavim — zaurala Pliger.

— Naravno. Konji moraju još da budu odvedeni — primeti maršal.

Pliger je gledao mimo maršala, prema Hendegeru.

— Tebi se najviše zamerio, Vasko. Zbog toga ti dopuštam da ga ti likvidiraš.

Na Vajatovo iznenađenje, džinov-

ski robusni kauboj samo uvuče glavu u ramena i procedi:

— Da učinimo to zajedno, gazda?

— Ol rajt, kukavno pseto!

Tri sekunde je na glavnoj ulici Varetina vladala tišina, koju prekide jedan prodoran glas.

— Baš je dobro da ste još malo oklevali, džentlmeni. Ja sam, naime, danas nešto malo zakasnio.

Pliger, Lork i kreolac se naglo okretoše. Iza njih, naslonjen na stub trema, stajao je čovek. Bio je visok, u crnom odelu, kao otrov zelenom izvezenom prsluku i sa kicoškom crvenom kravatom. Imao je uzano, otmeno lice oštarih crta i par ledenoplavih očiju. Crni šešir sa širokom obodom izgledao je potpuno nov, kao uostalom i čizme i odelo. U obema rukama je držao poniklovane revolvere, čije su drške bile ukrašene slo-novačom.

— Šta hoćete vi? — procedio je Pliger kroz zube. — Zar ne vidite da nosim zvezdu i da sam ovde službeno?

U očima elegantnog čoveka pojavio se opasan sjaj.

— To da nosiš zvezdu, bratac, vidim veoma dobro. Osim toga, nije mi promaklo da nameravaš da počiniš nešto nedozvoljeno.

— Ko ste vi?

— Moje ime je Holidej, Džon Henri Holidej. Možda će ti biti jasnije, ako te obavestim da me ljudi obično zovu Dok Holidej.

— Dok Holidej? — Pliger uzmače kao da ga je napala otrovnica.

Vajat, koji je odmah dvojicu ljudi uzeo na nišan, doviknu Vasku:

— Džoni „zub“! Sećaš li se sada?

Na to se kreolac naglo okrete i htjede da šmugne u poprečnu uličicu.

Tada se pred njim pojavi čovek, od koga bi se lako moglo načiniti dvojica srednjeg rasta. Snažnim udarcem pesnice bacio je razbojnika u prašinu.

Doktor Market!

Kao da je sada u glavnoj ulici Varetina postalo još tiše. Pliger je stajao još uvek na istom mestu i kao hipnotisan piljio u Holideja. Onda je počeo da više izbezumljeno:

— Ljudi! Pucajte! Borite se i ustrelite ih! Mi ili oni! Sada drugog rešenja nema. Vajat Erp i Dok Holidej, obojica su ovde! Još ovaj prokleti krpač kostiju Market! Lepo su to smislili! No, mi ćemo ih sprečiti. Neće uspeti, nas je više!

— Ako tako smatraš, Pliger — reče mu kockar ironično — možda si u pravu. Pet pasa protiv tri bivola.

— Na njih! — naredi Pliger. — Nemojte dozvoliti da vas blefiraju! To su opasni lupeži.

— Bez tepanja, šerife — preseče ga kockar ostrim glasom. — Ako si sit života i ako hoćeš da se odrekneš puta do vešala, onda počni. Ti poteži. Pogledaj, smatram...

U to dva paklena kolta u kockarevim rukama bljunuše vatru. Ispalio je pet metaka.

Ni jedan od bandita nije više imao šešir na glavi.

— Smatram da ste bez šešira još manji nego što ste. Zebe li ti sada glava, Pliger? Dakle, kako stoje stvari? Zar nećeš konačno da počneš?

Na to Vajat Erp odlučno priskoči čoveku, koji je stajao do Hendera, izbi mu oružje i gurnu ga na ulicu. Kada je počeo da se približava Vasku, ovaj isturi pesnice.

— Opominjem te!

To ništa nije pomoglo. Došlo je i do trećeg pesničenja. Ovoga puta je borba još brže okončana, nego prethodna dva puta. Razmetljivi gorostas je morao da pretrpi i treći poraz. U trenutku kada je hteo da izbegne maršalovu fintu desnom pesnicom, naleteo je grudima na levu i pao u prašinu.

— Kao što vidim, maršal već skuplja pucaljke — primeti Holidej tiho. — Nadam se da će ovo dalje ići već samo po sebi.

Doista, ostali su odustali od borbe i Dok Holidej ih je razoružao.

Lork, najopasniji, uspeo je da uzmakne. Bacio se na zemlju i munjevito izvukao deringer, uperivši ga na maršala. U istom trenutku u Holidejevoj levisi se stvorio kolt. Pre nego što je Lork uopšte mogao da povuče obarač, našao se u prašini. Kockarev metak mu je ne samo izbio oružje iz ruke, nego okrznuo lice.

Pošto je to obavio, Holidej kao začuđeno počeo da odmahuje glavom:

— Čudan svet ovde. Komplikuju bez potrebe put do vešala. No, kao što poslovice kaže, druga zemlja, drugi običaji...

*
**

Banda razbojničkog šerifa Pligera bila je razbijena.

Vajat Erp, Dok Holidej i doktor Market su odmah napustili mračni Varetin, vodeći sobom zarobljenike.

Tek kad je grad ostao za njima, maršal se rukova sa obojicom svojih pratilaca. Osmehnuo se na Holideja i upitao:

— Sad mi recite konačno kako ste dodšpeli ovamo?

— Bio sam kod našeg prijatelja, to jest mog kolege u Greju, odakle ste vi nastavili put kočijama. Baš sinoć, kada sam hteo da krenem na Vokerov ranč, došao je jedan mali crnac kod Marketa i ispričao mi za ukradene konje. Rekao mi je takođe da je Vajat Erp pošao u poteru za lopovima.

— Džesi?

— Da. Gospođica Voker ga je poslala u Grej da svrati kod doktora Marketa i da preda poruku za maršala, ukoliko se tamo pojavi. Mora biti da se nešto neobično dogodilo.

— Voker?! — uzviknu maršal gotovo uzbuđen, kao da je nešto naslutio.

Holidej klimnu glavom.

— Da, paraliza je popustila. Onoga dana, kada ste vi krenuli u poteru za razbojnicima. Rančer je čuo razgovor između kauboja i svoje sestre i potpuno neočekivano ustao iz postelje.

Vajat nesvesno skide šešir s glave i obrisao oznojeno čelo.

— Vruće je danas. Prokleta vruće. Nego, Dok, kako ste vi uopšte dospeli u Grej?

— Na ledima svog vranca. Željeznica, kao što znate, ne radi.

— Ali, Dok, vi uopšte niste znali kuda ja putujem.

— Ja nisam, ali mi je Abe Granas, stari koji radi na željezničkoj stanici, saopštio čim sam stigao iz Sent Luisa. Rekao mi je prosto: „Hele, Dok Holidej, maršal se ukrcao na jutarnji voz, koji de na jug. Koliko mi je poznato, stigao mu je telegram”. Sa poštarom nije bilo teško. Bez oklevanja mi je ispričao sadržaj. Dakle, bilo je prilično lako. Kada je sinoć došao jedan čovek u Pligerovu kancelariju, pa su posle

toga obojica hitno negde odjahala doktor Market i ja smo odlučili da ih pratimo. Krenuli su, kao što i sami znate, u Varetin.

Vajat Erp se tiho smešio.

Izenada je doviknuo zarobljenom Pligeru:

— Jesu li ono napred korali?

Raskrinkani vođa bande jedva primetno klimnu glavom.

Holidej obode konja. Bilo je doista kao što je Pliger rekao. Ukradeni Vokerovi konji su bili u koralu i niko ih nije čuvao. Zločinački šerif Pliger imao je nameru da neko vreme zadrži konje u svom gnezdu, u kome se osećao sigurnim, sve dok ne sazna gde se za rasne konje može postići najbolja cena i gde se bez teškoća mogu prodati.

*
**

Pligerova banda je izvedena pred sud. Stigla ih je zaslužena kazna. Odmah posle suđenja, koje je održano u Greju, Vajat Erp i Dok Holidej su se vinuli u sedla, srdačno oprostili sa hrabrim doktorom Marketom i odjahali u Taskosu.

Bat Voker ih je lično dočekao na kapiji ranča. Morao je, doduše, da se pomaže štapom, ali je ipak mogao da hoda.

Rančer ode hramajući do malog koralu izvede iz njega plemenitog ždrepcu Strelu i dovede ga do pred maršala.

— Tako, Vajate, povedite ga konačno sobom. inače još može da mi se otme i pobjegne.

Maršal odmahnu glavom.

— Poklon koji mi činite Bate Vokeru je takav da ne bih smeo da ga primim.

— Samo pokušajte da ga ne primi — reče Holidej. — To je najbolje četvoronožno biće koje sam ikada video. — Pri tom je bacio zamišljeni pogled na svog već ostarelog vranca, koji ga je četiri duge godine verno služio.

Vajat Erp je primio rančarov poklon sa velikim zadovoljstvom i radošću. Kada se našao na leđima osedlanog ždrepcu, kockar mu dobaci:

— Odjašite natrag u Dodž Siti. Na ovom konju ćete sigurno stići pre mene. Svratite u „Long Brenč” salun. Molim vas recite da mi ohlade rakiju.

Vajat ispod oka pogleda prijatelja, a onda izmenja sa rančerom pogled. Bat Voker dade malom crncu znak. Nekoliko trenutaka kasnije je Džesi izveo iz štale mladog vatrenog ždrepcu, kojeg je rančer nedavno nameenio svojoj voljenoj sestri.

— Uzjašite, Dok Holidej i vežite sve svoje lekarije u toj lepoj crnoj doktorskoj torbi za sedlo. Tako manje padaju u oči. Mislio sam da moj veliki prijatelj Erp neće uživati u svom konju, ako njegov prijatelj Holidej bude jahao staro kljuse. Što se kljuseta tiče, ostaće kod mene da talja svoje dane. Džesi će se brinuti o njemu.

— Ali, mister Voker, ali ta životinja koju ste mi dali вреди bar...

— Više od toga, doktore, mnogo više nego što ste i pomislili! Baš zato i ne mogu da je prodajem. Mogu samo da je poklanjam. Boljeg ždrepcu nećete naći nigde!

KRAJ

Obaveštavamo čitaoce da od do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije „VAJAT ERP”, raspoložemo sa sledećim brojevima:

9. Jahač sa zvezdastim mamuzama	44. Bitka u Lamesi
14. Šerif iz Dodž Sitija	45. Zakon kolta
16. Oluja nad Simeronom	47. Zlatonosna reka
17. Čovek s bičem	48. Krvavi sudija
18. Vukovi iz Kolorada	49. Žuti Džim
19. Stari gonič	50. Begunac iz Fort Vorta
20. Indijansko sedlo	51. Kočija za Salinu
21. Hitac iz zasede	52. Žigosani
23. Ledeni vetar Montane	53. Bronko Bil
24. Kralj stočara	54. Kristal Palas
26. Crni Džo	55. Pucnji u Tombstonu
27. Uspavani pakao	56. Bandit u Tombstonu
28. Opasna braća	57. Otmica
29. Drvo za vešanje	58. Obračun kod O. K. Korala
30. Teror u Blafu	59. Bitka za rang
31. Zavejani tragovi	60. Karavan za Nevadu
32. Melez	61. Metak u leđa
33. Momci sa River ranča	62. Tragom ubica
34. Atlantik Siti	63. Dragoceni tovar
35. Strelac iz Kolorada	64. Dva prazna sedla
36. Teksaška krv	65. Osvetnički kol
37. Grad uplašenih	66. Dimni signal
38. Šerif iz Farleja	67. Pefi ubica
39. Lovac na mustange	68. Mladi šerif
40. Kamp drvoseča	69. šenandoa
41. Noć u Sijuks Sitiju	70. Siera Arkada
42. Klantonova banda	71. Uцена
43. Prepad u klanu	

Navedene romane možete dobiti, ako uplatite na čekovni račun br. 657-1-255 NIP FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci do br. 57, a od br. 58 po 2 dinara po svesci.

Od do sada izašlih brojeva Crtanih romana čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske ako uplate na ček, račun br. 657-1-255. NIP „Forum“, Novi Sad, po 1 dinar po svesci do broja 189 a od broja 190 po 2 dinara po svesci.

130. Poslednji lov	174. Do pakla i natrag
131. Prolaz Karibu	175. Osvefnik
135. Močvara	176. Povratak u Grin Bes
137. Čejen	177. Pohod na Atlantu
139. Rukavica smrti	178. Čovek bez imena
140. Banditova osveta	179. Slomljena strela
142. Rančеров sin	180. Smrt na Rio Grande
143. Bekstvo iz Jume	181. Izvidnik
145. Ovčar	182. Krvavo jutro
146. Voda karavana	183. Šerifova tajna
147. Indijanski borac	184. Najamnik Kel
148. Dug časti	185. U gnjezdu Rastlera
150. Poslednji metak	186. Ranč u Teksasu
151. Zasede kod Liti Neka	187. Salun u Almendoru
153. Duh rudnika srebra	188. Apačko zlato
156. Kalamiti Džejn	189. Osvefnik sa koltom
157. San Francisko	190. Duel u Kanzasu
159. Zaseda u Rinkonu	191. Masakr kod tvrđave Karni
160. Srebrni kolt	192. Braća Dalton
161. Farma na Red Riveru	193. Za dolar više
162. Lovci bufala	194. Osveta Velikog groma
163. Levoruki revolveraš	195. Plen braće Gelt
164. Šerif iz Glenhorna	196. Pravda u Silver Sitiiju
165. Poglavica Komanča	197. Stranac sa dva kolta
166. Grad bez zakona	198. Šerif Dodž Sitiija
167. Na ratnoj stazi	199. Revolverašev dug
168. Bekstvo sa vešala	200. Najduži poker
170. Balada o koltu	201. Lovac ucenjenih
171. Prognanik Lu	202. Tajna dugog kolta
172. Begunac	203. Jedan mora da umre
173. Smrt u preriji	

**Revolveraš
iz Montane**

**VELIKA NAGRADNA IGRA
SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEDINJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca 18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

20 NOVEMBAR 1970